

OPETUSSUUNNITELMA 2016 SEINÄJOEN LYSEO

11/2023

Luku 5 Lisätty kaupungin ohjeistuksen mukaisesti kohta Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen sekä maininta kaupungin järjestyssääntöjen noudattamisesta.

Luku 8 Päivitys siitä, miten Seinäjoen kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma esi- ja perusopetukseen sekä lukiokoulutukseen korvaa aiemmat koulukohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat.

5/2023

Luku 5 Kasvatuskeskustelu-kohtaan on tarkennettu, että arjen kasvatuskeskustelun lisäksi käytössä on rehtori-kake, kun jälki-istunto todetaan riittämättömäksi.

11/2022

Luku 5 Vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen järjestelyistä poistettu keväällä kirjattu käytäntö, jossa tietystä luokkapaikasta seuraisi automaattisesti vuosiluokkiin sitomaton opetus.

06/2022

Luku 1 Tuntijakoon täsmennys, että pienluokkaopetuksessa voidaan oppilaan HOJKSiin kirjattuna poiketa maakunnallisesta tuntijaosta ja hyödyntää silloin työelämätaidot-valinnaista ja perustaitojen vahvistamista

Luku 5 Kasvatuskeskustelukäytänteet ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen täsmennykset sekä poistetaan maininta räätälöidystä yksilöllisestä opetuksesta

Luku 6 Väliarvioinnin päivitys todistusmerkintöjen suhteen ja hylättyjen arvosanojen korottamisen ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen arviointikäytänteistä.

Luku 10 Kaksikielisen opetuksen valmistunut kielellisten tavoitteiden opetussuunnitelma liitetään linkkinä osaksi koulun opetussuunnitelmaa.

Luku 12 Päivitys taito- ja taideaineiden arvioinnin kuvaukseen sekä poistetaan vanhentunut tieto Urheiluakatemiasta

05/2021

Luku 4 Toimintakulttuurin täsmennys, lyseolaisen koulupolun päivitys ja liikunnallistamissuunnitelman lisäys

Luku 6 Tarkennukset käytänteistä hylätyn arvosanan korottamiseen lukuvuoden aikana ja lukuvuoden päätyttyä sekä lisäys moniammatillisesta arviosta näytöiltään keskeneräiseksi arvioitavasta lukuvuosiarvioinnista

10/2020

Luku 6 Valinnaisaineiden arviointikäytänteiden päivitys

06/2020

Luku 4 YOHR, turva-aikuinen, 7. luokan monialainen kokonaisuus ylipäättään projektiksi

Luku 5 Viestintävälineiden päivitys, koulun tilaisuudet ja juhlat, YY-malli konfliktien ratkaisuun, seuraamukset sääntöjen rikkomisesta, JOPO pois, koulukirjasto lisätty

Luku 6 Oppiainekohtaiset vähimmäisvaatimukset, valinnaisainetaulukon päivitys, musiikkipainotteisen luokan arviointiaikataulu

Luku 7 Maininta tukiluokasta

11/2019

Luku 5 OTES- ja AHJO-opetus
Luku 6 Kesken jäänyt valinnainen

5/2019

Luku 5 JOPO-mallin mukainen opetus
Luku 6 T & T valinnainen liikunta ja kesken jäävä T & T valinnainen
Luku 10 Käytänteet kaksikielisessä opetuksessa
Luku 12 Työelämätaito-valinnainen

11/2018

Luku 6 Arviointivastuun nimeäminen ja näyttöjen edellytys oikeudenmukaisessa arvioinnissa
Luku 12 Urheiluakatemia-toiminta

5/2018

Luku 10 Kaksikieliseen opetukseen hakeutuminen
Luku 12 Valinnaisten aineiden hyvä osaamisen kuvauksen lisääminen

12/2017

Luku 5 Kasvatuskeskustelu, välituntiparkki ja välituntitoiminta
Luku 6 Käyttäytymisen jaksoittainen arviointi ja Urheiluakatemia

4/2017

Luku 1 Käsityön opetuksen tarkennus
Luku 4 Monialainen oppimiskokonaisuus ja temaattisen oppimisen kokonaisuus, TET-raportti
Luku 6 Monialaisen oppimiskokonaisuuden arviointi
Luku 12 Käsityön valinnaisena oppiaineena

12/2016

LUKU 1

PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA

Seinäjoen lyseo osallistuu aktiivisena toimijana Seinäjoen ja koko eteläpohjalaisen kulttuurin kehittämiseen. Laaja yhteistyöverkostomme koostuu sekä vuosien mittaan rakennetuista yhteistyömuodoista että projektiluonteisista kasvatuskumppanuuksista. Verkostoissa toimiessamme painotamme oppilaiden aktiivista osallisuutta ja yrittävyyden edistämistä. Laajan verkostoyhteistyön avulla edistämme myös oppilaiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Seinäjoen lyseo noudattaa maakunnallista tuntijakoa. Musiikkipainotteiseen opetukseen liittyvät tarkennukset on merkitty taulukkoon tähdellä. Mikäli pienluokkaopetuksessa ei kaikilta osin noudateta maakunnallista tuntijakoa, tehdään poikkeuksista kirjaukset jokaisen oppilaan HOJKSiin erikseen. Valinnaisuudessa hyödynnetään näissä tapauksissa mahdollisuutta työelämätaidot-valinnaiseen ja perustaitojen vahvistamiseen.

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
AI	7	7	5	5	4	4	32	3	4	3	10	42
A1 (en)			2	2	3	2	9	2	2	3	7	16
B1 (ru)						2	2	1	2	2	5	7
MA	3	3	4	4	4	3	21	3	4	4	11	32
<i>Ympäristö- ja luonnontieteet</i>												
YM ¹	2	2	2	2	3	3	14				0	14
BI/GE ¹							0	2	2	3	7	7
* Biologia								1	1	1,5		
* Maantieto								1	1	1,5		
FY/KE ¹							0	2	2	3	7	7
* Fysiikka								1	1	1,5		
* Kemia								1	1	1,5		
TT ¹							0	0,5	2	0,5	3	3
UE	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
HI/HY ²				1	2	2	5	2	2	3	7	12
* Historia					1	2		2	2			
* Yhteiskuntaoppi				1	1					3		
<i>Taide- ja taitoaineet</i>												
MU	1	1	1	1	1	1	6	2			2	8
KU	1	1	2	1	1	1	7	2			2	9
KS	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
LI	2	2	3	2	2	2	13	3	2	2	7	20
KO							0	3			3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)				1	1	1	3		3/2 *	2/0 *	5	5
Oppilaanohjaus							0	0,5	1	0,5	2	2
Yrittäjämäinen toimintatapa							0	1			1	1

Alkuopetuksen painotustunnit	1	1					2					2
Valinnaiset aineet (VAL)				1	1	1	3		3	3	6	9
<i>Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät</i>												
A2				2	2	2	6	2	2	2	6	12
B2							0		2	2	4	4
TUNTEJA YHTEENSÄ	2	2	2	2	2	2	136	30	30	30	90	226

¹ Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti

vuosiluokilla 1-6 (kansallinen linjaus)

² Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2

vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9 vähintään

3 vuosiviikkotuntia (kansallinen linjaus)

* Musiikkipainotteisten luokkien tunnit: 7. lk 2 h kaikille yhteinen MU; 8. lk 1 h T&T VAL + 1 h

VAL; 9. lk 2 h T&T VAL + 1 h VAL = 7h

Lyseon yhteistyökumppaneita ovat koulumme oppilaiden huoltajat ja Lyske, joka toimii vanhempien ja Seinäjoen Lyseo -seuran yhteistyökanavana. Lisäksi yhteistyötä tehdään kaupungin eri koulujen ja kouluasteiden kanssa. Näitä ovat Seinäjoen peruskoulujen lisäksi Seinäjoen lukio, Sedu ja SeAMK sekä muun muassa Kuvataidekoulu Oiva, Rytmii-instituutti, Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto ja Seinäjoen kansalaisopisto. Jatkuva yhteistyötä tehdään myös kaupungin muiden hallinnonalojen ja yksiköiden kesken (kirjasto, nuorisotoimi, tekniikkakeskus, teatteri, museo, Seinäjoen taidehalli, kehittämispalvelut, liikuntapalvelut, ruokapalvelut, terveystoimi, sosiaalitoimi, siivouspalvelut, tietohallinto) sekä poliisin ja palo- ja pelastuslaitoksen kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään säännöllisesti muun muassa Seinäjoen seurakunnan ja Komiasti opintieillä -hankkeen kanssa. Koulun kasvatustyössä tukena ovat myös perhekoti Pihakoivu ja Nuorten ystävät ry. Pohjanmaan liikunta ja urheilu (PLU) puolestaan tukee liikunnallista kasvatusta ja opetustyötä. Lisäksi oppilaiden on mahdollista hakeutua Etelä-Pohjanmaan Urheiluakatemiaan.

Koulullamme on erilliset, myös oppilaskunnan allekirjoittamat yhteistyösopimukset Seinäjoen yrittäjien, Torikeskuksen ja Selmu ry:n kanssa. Näiden yhteistyösopimusten tarkoituksena on vahvistaa ja kehittää yhteistyötä ja tarkentaa sen sisältöjä tarvittaessa. Painotustamme yrittäjyyteen tukevat myös osallistumisemme LUT-yrittäjyysmittaristoon ja NY-verkoston toimintaan.

Kansainvälisyysasioissa tärkeä yhteistyökumppani on Cimo. Koulumme ciil-opettajat kuuluvat kaupungin ciil-tiimiin. Varsinkin ympäristökasvatuksessa yhteistyötä tehdään Lakeuden Etapin kanssa. Seinäjoen Energia on mahdollistanut muun muassa oppilasvierailuja, ja Liikenneturvan kanssa on tehty yhteistyötä liikennekasvatuksen saralla.

Erityisesti tukioppilastoiminnassa tärkeä yhteistyökumppani on Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL).

Muun muassa opettajien täydennyskoulutuksen osalta yhteistyötä tehdään ammattijärjestö OAJ:n ja opettajien ainejärjestöjen sekä Etelä-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa.

Seinäjoen lyseon yhteistyökumppanit:

Cimo

EPKY

Etappi

Etelä-Pohjanmaan Urheiluakatemia

Kansalaisopisto

Komiasti opintieillä -hanke

Kuvataidekoulu Oiva

Liikenneturva

LUT-yrittäjyysmittaristo

Mannerheimin lastensuojeluliitto

Musiikkiopisto

Nuorten ystävät ry.

NY-verkosto

OAJ

Opettajien ainejärjestöt

Palo- ja pelastuslaitos

Perhekoti Pihakoivu

Pohjanmaan liikunta ja urheilu

Poliisilaitos

Rytmi-instituutti

SEAMK

Sedu

Seinäjoen alakoulut, yläkoulut ja lukio

Seinäjoen energia

Seinäjoen kaupungin muut hallinnon alat ja yksiköt: kirjasto, nuorisotoimi, tekniikkakeskus, teatteri, museo, kehittämispalvelut, liikuntatoimi, ruokapalvelut, terveystoimi, sosiaalityö, siivouspalvelut, tietohallinto, Clil-kehittämistiimi, Seinäjoen taidehalli

Seinäjoen lyseon oppilaiden huoltajat

Seinäjoen seurakunta

Seinäjoen yrittäjät

Selmu ry

Torikeskus

Urheiluseurat

LUKU 2

PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

Seinäjoen lyseon opetus- ja kasvatustyön arvot perustuvat maakunnallisille arvoille: opimme, tunnemme, toimimme ja iloitsemme. Koulun opetussuunnitelmatyö aloitettiin siten, että opettajat pohtivat arvoja työryhmissä, oppilaat luokanohjaajien tunneilla ja huoltajat Lysken kokouksessa. Keskustelut piirtyivät ajatuksissamme arvopuuksi, joka kuvaa meidän yhdessä tärkeänä pitämiämme asioita. Kasvatus- ja opetustyömme tärkeimmiksi tavoitteiksi määrittivät: arkielämän taidot, sosiaaliset taidot, yhdessä oppiminen ja yhteistyökyky. Yhteistä työtämme ohjaavat oikea asenne, kannustaminen ja turvallisen aikuisen malli, onnistumiset ja positiivinen palaute.

Seinäjoen lyseon juuret ovat Sortavalan lyseossa, joka siirrettiin sodan jaloista Suomeen ja Seinäjoelle. Koulua on vuosien saatossa uudistettu kunkin aikakauden tarpeita vastaavaksi. Seuraamme aktiivisesti ajan ilmiöitä ja punnitsemme yhteisissä keskusteluissa, miten työmme vastaa ajan haasteisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Kunkin lukukauden päätöstilaisuus on erityinen yhteisen työmme arvioinnin aika, ja keskustelu koulumme arvoista ja niiden ilmenemisestä aloittaa jokaisen lukuvuoden.

Käytännössä työtämme ohjaavia arvoja pohditaan erilaisissa koulun yhteistyöelimissä. Oppilaat osallistuvat arvojen pohdintaan sekä luokanohjaajan tunneilla että oppilaskunnan ja tukioppilaiden kokouksissa. Koulun henkilökunta osallistuu keskusteluun työtämme ohjaavista periaatteista niin koulun moniammatillisissa työryhmissä, tiimeissä, aineryhmissä, suunnitteluryhmässä, ohjaavan kasvatuksen ryhmässä, oppilashuoltoryhmässä kuin opettajainkokouksissa. Oppilaiden huoltajilla on mahdollisuus osallistua arvokeskusteluihin vanhempainilloissa, Lyskessä ja vanhempaintapaamisissa.

LUKU 3

PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus osana kouluarkea

Yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus ovat yksi laaja-alaisen osaamisen painotuksista koulussamme, ja ne ovat keskeinen osa koulumme toimintaa. Yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus sisältyvät kaikkien oppiaineen tavoitteisiin ja toimintatapoihin. Oppilaita kannustetaan aktiiviseen ja osallistuvaan oppimiseen kuhunkin oppiaineeseen sopivalla tavalla. Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy oppiaineissa yritteliäisyytenä ja vastuun ottamisena sekä kykynä toimia itsenäisesti ja pitkäjänteisesti. Painotamme kykyä toimia ryhmässä toiset huomioon ottaen. Vastuullinen oppilas huolehtii tarvittavista työvälineistään omatoimisesti sekä arvostaa ympäristöään ja siivoaa jälkensä. Kestävän kehityksen ja globaalin kansalaisuuden näkökulmat laajentavat vastuullisuutta itsestä ympäristöön. Yrittäjämäisen toimintatavan perusta on oppilaan hyvä itsetuntemus, jota kouluvuosien aikana syvennetään.

Oppilaita kannustetaan omien ideoiden ja mielipiteiden esille tuomiseen ja kokeilemiseen sekä osallistumaan ja vaikuttamaan koulun toimintaan oppilaskunnan jäsenenä. Jokainen koulun oppilas saa osallistua luokan luottamusoppilaiden ja oppilaskunnan hallituksen valintaan. Oppilaskunnalla, jota oppilaskunnan hallitus edustaa, on laajat mahdollisuudet vaikuttaa koulun asioihin. Oppilaskunnan aktiiviset jäsenet järjestävät muun muassa erilaisia tilaisuuksia ja tempauksia sekä koulussa että sen ulkopuolella. Lisäksi oppilailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa koulun arkeen tukioppilastoiminnan kautta.

Koulussamme järjestetään vuosittaisia tilaisuuksia, joiden toteutuksessa yrittäjämäinen toimintatapa ja oppiaineiden välinen yhteistyö näkyvät. Oppilaat osallistuvat näiden tilaisuuksien ja erilaisten teemapäivien, kuten ympäristöpäivän ja liikuntapäivien, ohjelmien suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi koulumme oppilaita koulutetaan lyseo-oppaiksi muun muassa kouluvierailijoita varten.

Jaksoittain toteuttavilla luokanohjaajan tunneilla oppilailla on mahdollisuus perehtyä osallistuvien työtavoin koulun toimintaan ja sitä ohjaaviin periaatteisiin eli aktiivisuuteen ja yrittävään asenteeseen. Tunnit rakennetaan jokaisella luokka-asteella erilaisten teemojen ympärille. Ne tukevat oppilaan kasvua osallistuvaksi ja aktiiviseksi kansalaiseksi, ja niiden avulla oppilaalle muodostuu kuva koulun yrittäjämäisen toimintatavan tärkeydestä.

Jokaisella luokka-asteella oppilaat tutustuvat työelämään, mikä osaltaan tukee oppilaan osallisuutta ja kasvua. TET-harjoittelu suoritetaan 7. luokalla kouluravintolamme Makukellarin keittiössä ja ruokasalissa. 8. ja 9. luokalla työelämään tutustuminen on viikon mittainen, ja se toteutetaan koulun ulkopuolella. TET-paikan etsintä ja hankkiminen on oppilaan omatoiminen tehtävä. Eri oppiaineissa tehdään myös yritysvierailuja ja tutustutaan toisen asteen oppilaitoksiin.

Yrittäjämäinen toimintatapa on 7.-luokalla kaikille yhteinen oppiaine. Lisäksi yrittäjyyskurssi on valinnaisaineena 8. ja 9. luokalla. Yrittäjyyskurssilla syvennetään sisäisen yrittäjyyden merkitystä, mutta oppilaat tutustuvat yrittämiseen myös liiketoimintana perustamalla itse yrityksiä NY Vuosi yrittäjänä -ohjelmassa.

Koulumme oppilaskunta tekee yhteistyötä Seinäjoen yrittäjien, Torikeskuksen ja Selmu ry:n kanssa. Seinäjoen yrittäjien kanssa tehtävä yhteistyö todentuu muun muassa koulussamme vuosittain 9.-luokkalaisten järjestettävässä yrittäjäpaneelissa, ja lisäksi koulumme oppilaat kirjoittavat tekstejä koulun tapahtumista ja arjesta Seinäjoen yrittäjien tiedotteeseen. Torikeskus-yhteistyötä tehdään luottamuksellisten naapurussuhteiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Selmu-yhteistyön tärkein muoto on Rytmikorjaamo-diskojen järjestäminen kaupungin kaikille yläkoululaisille.

Oppilaat osallistuvat oppimisensa ohjaamiseen itsearviointityökalujen avulla.

Monilukutaito osana kaikkea oppimista

Toinen laaja-alaisen osaamisen painotuksista koulussamme on monilukutaito ja siihen kiinteästi liittyvä kielitietoisuus. Kielitietoisuuden huomioiminen opetuksessa tukee myös muiden laaja-alaisen osaamisen taitojen kehittymistä, sillä se kehittää sekä arjenhallinta- ja vuorovaikutustaitoja että taitoa toimia medioituvassa maailmassa. Tiedostamme, että kielellä on keskeinen merkitys kaikessa oppimisessa, ajattelussa ja ihmisten välisessä toiminnassa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä ja käsitteistönsä, joka voi tuntua oppilaalle välillä vieraalta. Opettajan tehtävänä onkin käyttää selkeää

kieltä, selittää käsitteellistä kieltä auki tarvittaessa sekä ohjata oppilasta arkikielen hallinnasta eri tiedonalojen kielen hallintaan ja abstraktiin ajatteluun. Jokainen opettaja on myös oman oppiaineensa kielenkäytön ja tekstilajien opettaja.

Kielitietoinen koulu tukee oppilaan monilukutaidon kehittymistä. Monilukutaidolla tarkoitetaan sekä taitoa hankkia, tulkita ja arvioida tietoa että muokata, tuottaa ja esittää sitä. Kielitietoisessa opetuksessa käytetään monipuolisia viestintäkeinoja; kuvia, symboleita, ääntä, liikettä ja liikkuvaa kuvaa. Monia aisteja aktivoimalla oppimista pyritään syventämään. Tuottamalla ja tulkitsemalla monipuolisia tekstejä yksin ja yhdessä myös rohkaistaan oppilaita osallistumaan ja vaikuttamaan.

Kielitietoisuus ja monilukutaito näkyvät jokaisessa oppiaineessa. Eri oppiaineissa tietoa voidaan tuottaa ja esittää sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien ja näiden yhdistelmien avulla. Laaja-alaisten oppimisen taitojen kehittyessä oppilas osaa yhdistää eri kanavilta tulevaa informaatiota sekä syventyä kulloinkin tärkeimpiin tiedon lähteisiin. Opettajat tiedostavat omalle oppiaineelle tyypilliset kielenkäytön tavat ja käsitteet. Opetuksessa käytetään monipuolisia tekstejä sekä esimerkiksi kuvia, karttoja, diagrammeja, tilastoja, nuotteja ja videoita.

Oppiainerajat ylittävä yhteistyö on tärkeää. Opettajat ohjaavat oppilasta huomaamaan yhtäläisyydet eri oppiaineiden kielten välillä, esim. matematiikan mittayksiköiden ja kotitalouden mittojen keskinäinen suhde. Opettajat ja oppilaat arvioivat opetusta ja oppimisen laatua suhteessa tavoitteiden toteutumiseen.

YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Perinteikkään koulumme toimintakulttuuri on hioutunut vuosien saatossa. Pyrimme silti vastaamaan uusiin haasteisiin ketterästi ja muokkaamme toimintakulttuuriamme ilmenneiden tarpeiden perusteella. Yrittävän koulumme oppilaat osallistuvat aktiivisesti lyseon ja sen toimintakulttuurin kehittämiseen.

Kouluyhteisössä kunnioitamme kaikkien työntekoa. Koulun kasvatustyö ja kehittäminen suunnitellaan ja toteutetaan siten, että sillä ei vaikeuteta muiden työtä. Tuemme kaikkien kouluyhteisön jäsenten työtä ja pyrimme pitämään yllä tasa-arvoista ja yhdenvertaista luottamuksen kulttuuria, jossa koulun aikuiset toimivat vastuullisina roolimalleina. Lisäksi kannustamme jokaista lyseolaista miettimään kouluyhteisöstään itselleen turva-aikuisen, jonka puoleen voi ongelmatilanteissa turvallisesti kääntyä. Yhteiset pelisäännöt on laadittu helpottamaan toimintaamme. Emme hyväksy sääntöjen vastaista toimintaa, vaan sitoudumme kaikki noudattamaan yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia. Niitä voidaan myös tarpeen tullen tarkentaa tai korjata.

Muutosten maailmassa kasvatustyömme perustuu aikuisen levolliseen läsnäoloon, oppilaan aitoon kohtaamiseen ja oppimisen monimuotoiseen tukemiseen eli ohjaavaan kasvatukseen. Kannustamme oppilaita ponnistelemaan, jotta he saavuttaisivat omat oppimistavoitteensa. Ohjaamme oppilaita myös työelämän pelisääntöjen noudattamiseen. Liikkuva koulu -kehittämisyhteistyön tuella ohjaamme nuoria terveisiin elämäntapoihin. Oppilaskunnan hallitus ja tukioppilaat koordinoivat oppilaiden osallistumista koulun kehittämiseen. Oppilaita ohjataan vaikuttamaan koulun toimintaan yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti ja kantamaan vastuuta tehtävistään. Samalla oppilaita ohjataan kantamaan vastuuta laajemminkin: oma ympäristö ja siihen vaikuttamisen teemat toistuvat eri oppiaineissa. Näkökulmana vastuulliseen kansalaisuuteen korostamme erityisesti kestävästä kehityksestä ja globaalikasvatusta.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Koulumme toimii kahdessa eri toimipaikassa (Kirkkokatu 7 ja 9), kaupungin liikuntapaikoissa sekä poikkeuksellisesti myös muualla (esim. tutustuttaessa työpaikkoihin, toisen asteen oppilaitoksiin, näyttelyihin, kirjastoon ja toteutettaessa opinto- ja luontoretkiä).

Työtavat ja opetusmenetelmät ovat kullekin oppiaineelle luonteenomaisia. Mahdollisuuksien mukaan käytetään osallistavia, vaihtelevia ja oppilaskeskeisiä työtapoja. Erityisesti pyritään ohjaamaan ja kannustamaan oppilaita asettamaan omia opiskelutavoitteitaan ja kantamaan vastuuta niiden saavuttamisesta.

Lähes kaikissa oppiaineissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan sähköisiä oppimisympäristöjä ja esimerkiksi tietotekniikkaa kunkin aineen opetussuunnitelman mukaisesti. Aineenopettajajärjestelmässä edistämme laaja-alaisia oppimisen taitoja kuhunkin oppiaineeseen soveltuvalla tavalla. Kielitietoisuus, osallisuus ja yrittäjämäinen toimintatapa ohjaavat työtapojen ja oppimisympäristöjen valintaa.

Lyseolaisen koulupolku

Lyseo tekee yhteistyötä alueensa alakoulujen kanssa mahdollistaakseen oppilaille yhtenäisen peruskoulupolun. Yhteistyömme toimintaperiaatteista sovitaan opettajien kesken laadituissa yhteistyösuunnitelmissa. Yhteistyö koostuu tiedotteista ja tietojen siirrosta sekä rehtorin, erityisopettajan ja oppilaanohjaajien vierailuista alakouluihin kuudennen luokan keväällä sekä alakoulujen kanssa yhteisen kuraattorin tietämykseen. Kuudesluokkalaiset ja heidän huoltajansa tutustuvat lyseoon Lyseomessuilla. Loppukevällä tulevien 7.-luokkalaisten huoltajat kutsutaan vanhempainiltaan ja oppilaat käyvät luokittain koulupäivän aikana tutustumassa lyseoon.

Lyseolaisen koulupolku rakentuu yhteistyössä päivitetyn moton: ”Yhdessä olemme enemmän” ympärille. Yhdessä yhteistyöllä -mallin mukaisesti keskiössä on meidän hyvä fiilis, jota yhteisesti tavoitellaan ja jonka rakentumista koulun toimintakulttuurin osana tuetaan. Turvallisen luokka- ja kouluyhteisön rakentumista edistetään monin tavoin: Esimerkiksi ryhmäytymiseen liittyvät seiskailut, MiSi-ohjelma ja yhteistyökuviot eri toimijoiden kanssa harjoittavat yhdessä toimimista ja auttavat sanoittamaan ja ymmärtämään erilaisia ryhmäilmiöitä.

Luokanohjaajat muodostavat omat luokka-asteittaiset yhteistyöryhmät. He tukevat toisiaan oman luokan ryhmähengen vahvistamistyössä. Myös 7. luokan yrittäjämäinen toimintatapa on usein luokanohjaajan opettama. Jaksojen taitteissa olevat luokanohjaajan tunnukset nimetään hyvinvoinnin tunneiksi, jolloin keskitytään systemaattisesti luokan hyvinvointia ylläpitäviin tai haastaviin asioihin. Tuntien teemat vaihtelevat ja ovat usein ajankohtaisista ilmiöistä ja asioista kumpuavia. Lyseolaisen koulupolun jatkumo kestää aina yläkoulun loppuun asti. Ysien päivässä on läksiäisten rinnalla myös kokoavaa muistelua ja ryhmän loppuun liittyvää pohdintaa. Vanhempainilloissa lyseolaisen koulupolkua voidaan avata esimerkiksi ajankohtaisin koulun ja kodin yhteistyöhön liittyvin puheenvuoroin ja pohdinnoin.

Peruskoulun päättövaiheen kouluna lyseo ohjaa oppilaitaan hakeutumaan toisen asteen opintoihin oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelman mukaisesti. Jokainen aineenopettaja tuo omassa aineessaan esille, kuinka kyseisen aineen tietoja ja taitoja tarvitaan myöhemmissä opinnoissa, eri ammateissa ja oppilaiden yksityiselämässä sekä miten oppiaine tukee laaja-alaisen osaamisen taitojen kehittymistä. Oman alan löytämisen helpottamiseksi järjestämme TET-jaksoja, tutustumiskäyntejä ja henkilökohtaista ohjausta. Oppilaiden tarpeet ovat hyvin yksilöllisiä, joten koko koulupolun ajan teemme laajaa yhteistyötä huoltajien, toisen asteen oppilaitosten, alueen yrittäjien ja muiden työnantajien sekä oppilashuoltoon liittyvien asiantuntijoiden kanssa. Koulussamme toimii myös lisäluokka niille oppilaille, jotka tahtovat parantaa peruskoulutodistustaan päästäkseen toiveittensa mukaisiin opintoihin toiselle asteelle.

Toimintakulttuurin kehittäminen

Koulun erilaiset yhteistyöryhmät käsittelevät koulumme toimintakulttuuria eri näkökulmista ja miettivät osaltaan siihen tarvittavia tarkennuksia ja kehittämistarpeita. Ryhmät keräävät kehittämistyön edellyttämiä taustatietoja, suunnittelevat kehittämisprosesseja ja niihin mahdollisesti liittyviä koulutuksia.

Kolmen vuoden välein päivitettävään liikunnallistamissuunnitelmaan kirjaamme erityisesti liikkumiseen ja sen lisäämiseen liittyvät näkökohdat ja kehittämistarpeet. Tavoitteena on edelleen rakentaa liikkuminen osaksi kouluarkea. Liikunnallisuutta lisäävät erityisesti arjen liikkumisen mahdollistavat välituntivälineet, kisat ja tempaukset sekä välituntiohjelma, toiminnalliset työtavat oppitunneilla ja perinteiset vuosittaiset liikuntatapahtumat, joihin koko koulu osallistuu.

Osana toimintakulttuurin kehittämistä koulussamme kokoontuu yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (YOHR), johon kutsutaan oppilaita, huoltajia, opettajia ja muita koulutoimintaan kuuluvia henkilöitä siten, että kaikki koulun toimintakulttuuriin sidoksissa olevat ammattiryhmät ovat edustettuina. Syksyisin tapaamisessa suunnitellaan tulevaa lukuvuotta ja keväisin arvioidaan menneen lukuvuoden onnistumisia ja kehittämiskohteita.

Arvioimme ja kehitämme kaikkia toimintakulttuurimme kuuluvia prosesseja yhteisönä. Sovitamme kehittämistyömme pienin askelin kasvatuskulttuuriimme.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet kuuluvat Lyseon toimintakulttuuriin

Monialaisten oppimiskokemusten tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle rakentuu mielekkäitä, eheyttäviä sekä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokemuksia, joissa oppimisen ytimen muodostaa jokin oppijaa innostava ilmiö. Ilmiöiden tarkastelu eri tiedonalojen näkökulmasta kehittää systeemiajattelua ja auttaa oppilasta hahmottamaan sitä, miten koulussa opittuja tietoja ja taitoja voi hyödyntää arkielämässä. Laaja-alaisen osaamisen taitojen kehittämisessä koulumme painottaa yrittäjyyttä ja osallisuutta sekä kielitietoisuutta ja monilukutaitoa.

Lyseossa monialaiset oppimiskokonaisuuden ajatellaan muodostuvan neljästä eri osa-alueesta: yksi on koulun vuosittaisten tapahtumien, juhlien ja teemapäivien kokonaisuus. Näihin kokonaisuuksiin liittyvät oppiaineet ja laaja-alaisen osaamisen alueet nimetään vuosittain, ja niihin liittyvä tuntimäärä vaihtelee tapahtumien määrästä riippuen lukuvuodesta toiseen. Toinen kokonaisuus on luokka-asteelle kuuluvat tapahtumat, kuten vierailijaluennot, infotilaisuudet ja TETit. Myös näiden osalta on vuosittain määriteltävä, mihin oppiaineisiin ja laaja-alaisen osaamisen alueisiin kokonaisuuudet liittyvät. Kolmas kokonaisuus on oppiaineiden väliset kokonaisuuudet, jossa voidaan yhdistää kahta tai useampaa oppiainetta muutaman tunnin paloista aina laajempiin oppimiskokonaisuuksiin. Neljäs kokonaisuus muodostuu vuosittain järjestettävästä koko koulun opetuksen suunnittelutapahtumasta (syyslukukausi) ja temaattisen opiskelun kokonaisuudesta (kevätlukukausi). Kaikki kokonaisuuudet todentavat myös yhtä tai useampaa laaja-alaisen osaamisen aluetta. Monialaisen oppimiskokonaisuuden arviointi huomioidaan oppilaan arvioinnissa siten, että se voi vaikuttaa kokonaisuuteen kuuluvien oppiaineiden arvosanaan korottavasti. Lukuvuoden aikana toteutuvien monialaisten oppimiskokonaisuuksien laajuus vastaa oppilaan viikkotuntimäärää.

Oppilaita on osallistettu monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun jo opetussuunnitelmaa tehtäessä. Tärkeimpänä on pidetty sitä, että oppilas havahtuu siihen, miten samoja aiheita tarkastellaan eri oppiaineissa. Nämä oppiaineita yhdistävät ja laaja-alaista osaamista havainnollistavat oppimiskokonaisuudet tarkentuvat lukuvuosittain oppilasryhmien koostumuksen ja koulun muun toiminnan mukaisesti.

Seitsemännen luokan monialainen oppimiskokonaisuus on luokan yhteinen projekti

Seitsemännen luokan monialaisen oppimiskokonaisuuden tavoitteena on tuottaa hyvää ympäristöön joko koulussa tai muualla. Olennaista kokonaisuuden toteuttamisessa projektimaisuus ja se, että oppilaat yrittäjämäisiä taitojaan harjaannuttaen osallistuvat sen eri vaiheisiin.

Jokainen luokka toteuttaa valitsemansa ja suunnittelemansa monialaisen oppimiskokonaisuuden, jossa yhdistetään useita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita ja mahdollisesti eri oppiaineita. Oppiaineiden näkökulmasta ytimessä lienevät ainakin yrittäjämäinen toimintatapa, ICT-taidot ja mahdollisesti muut sopivat oppiaineet. Oppilaan osallistuminen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen voi vaikuttaa myös siihen liittyvien oppiaineiden arviointiin niitä korottavasti.

Kahdeksannen luokan monialainen kokonaisuus huomioi monilukutaidon

Kahdeksannella luokalla monialainen kokonaisuus yhdistää kahta tai useampaa oppiainetta erityisesti painotusalueemme monilukutaidon näkökulmasta. Monilukutaito huomioiden oppimiskokonaisuus arvioidaan osana siihen luettujen oppiaineiden opiskelua. Se voi vaikuttaa kyseisten oppiaineiden arviointiin ainoastaan korottavasti. Vuosiluokan painopiste on nuoren elämänhallintaan liittyvissä asioissa kuten päihteiden käytön ehkäisyssä ja liikenneturvallisuudessa.

Yhdeksannen luokan monialainen kokonaisuus keskittyy työelämätaitoihin

9. luokka on peruskoulun päättöluokka ja koulumme painottaa yrittäjämäistä toimintatapaa ja osallisuutta, joten yhdeksäsluokkalaisten monialaisen oppimiskokonaisuuden ydin ovat työelämätaidot. Tämän ympärille rakennetaan vuosittain kahta tai useampaa oppiainetta yhdistävä kokonaisuus. Oppilaan osallistuminen opintokokonaisuuteen arvioidaan osana kyseisiä oppiaineita, ja se voi vaikuttaa kyseisiin oppiaineisiin korottavasti.

LUKU 5

OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Oppilaiden kuuleminen ja osallisuus ja vastuu omasta toiminnasta

Lyseolla oppilailla on mahdollisuus osallistua koulutyön kehittämiseen muun muassa oppilaskuntatoiminnan kautta. Lisäksi järjestetään vähintään kerran lukuvuodessa aikaa, jolloin oppilaat voivat luokissa keskustella ajankohtaisista kouluun liittyvistä kysymyksistä ja ideoida kehityskohteita.

Kukin oppilas vastaa ennen kaikkea omasta toiminnastaan. Kasvaessaan kouluyhteisön jäseneksi hänelle tarjoutuu mahdollisuuksia laajentaa vastuunottoa. Oppilaalle syntyy osallistavan kouluarjen myötä kokemus siitä, että hän voi vaikuttaa oman luokan ja koko kouluyhteisön ilmapiiriin ja toimintaan sekä kantaa vastuuta niistä.

Yhteisöllinen oppilashuolto

Lyseon opetus- ja kasvatustyön tukimuodot sekä eri toimijoiden roolit ja tehtävät ovat kirjattuina lyseon oppilashuoltosuunnitelmaan, joka päivitetään vuosittain. Koulukohtainen (yhteisöllinen) oppilashuoltoryhmä vastaa oppilashuoltoon liittyvän toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä.

Oppilaat ja huoltajat osallistetaan kehittämiseen yhteisten keskustelujen ja kyselyiden avulla ja heitä kuullaan yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä. Tavoitteena on tukea vanhempien kasvatustyötä sekä vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä.

Yhteisöllisen oppilashuoltotyön asiantuntijoina kuullaan muita koulun henkilöstön edustajia sekä lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita. Yhteistyökumppaneita ovat mm. kaupungin ja seurakunnan nuoriso-ohjaajat, etsivän nuorisotyön toimijat, aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat, nimetty koulupoliisi, uskonnollisten yhdyskuntien edustajat sekä järjestöt. Yhteistyötä oppilaan ohjaukseen liittyvissä asioissa tehdään tarvittaessa ohjauksen suunnittelussa ja tiedottamisessa esim. uraohjaajan, omakielisten opettajien ja toisen asteen oppilaanohjauksen kanssa.

Yhteisöllistä oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä alakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa. Kouluterveyskyselyn tiedot (THL), koulutyön laadunarvioinnin tulokset, asiakas- ja työtyytyväisyyskyselyt, kunta-10 -kyselyt, laajennetun terveystarkastuksen yhteenveto sekä TEA-viisarin tulokset suuntaavat yhteisöllistä oppilashuoltotyötä.

Käytännössä yhteisöllisen oppilashuollon nimissä pohditaan ja kehitetään:

- koko kouluyhteisön toimintaa, luokkien kokoonpanoa ja toimivuutta,
- eri tukimuotojen ja resurssien suuntaamista,
- ulkopuolisten resurssien, kuten koulupoliisin, nuorisotyöntekijöiden ja projektityöntekijöiden työpanoksen hyödyntämistä
- terveellisiin ja turvallisiin elämäntapoihin ohjaamista
- turvallisen ja rauhallisen opiskelu- ja työympäristön järjestämistä jokaiselle lyseolaiselle.

Oppilaskuntatoiminta

Kaikki lyseon oppilaat kuuluvat koulun oppilaskuntaan. Oppilaskunnan hallitus valitaan keväällä halukkaista oppilaista. Ehdokkaita ovat luokkien luottamusoppilaat sekä muut joko luokan tai opettajien soveltuviksi katsomat henkilöt.

Opettajakunnan puoltojen perusteella oppilaskunnan hallitukseen valitaan 10–15 oppilasta. Hallituksen jäsenet koulutetaan tehtävään, ja hallituksen toimintakausi on seuraava lukuvuosi.

Oppilaskunnan hallitus yhdessä muiden oppilaiden kanssa osallistuu tapahtumien ja teemapäivien suunnitteluun ja organisointiin. Se toimii yhteistyössä koulun henkilökunnan ja koulun yhteistyökumppaneiden kuten Lysken, Selmun, Seinäjoen yrittäjien ja Torikeskuksen kanssa. Lisäksi hallituksen tehtäviin kuuluu erilaisten ideoiden kerääminen ja toteuttamismahdollisuuksien punnitseminen.

Tukioppilastoiminta

Tukioppilaat valitaan keväällä kahdeksannen luokan oppilaista. Oppilas hakee tehtävään kirjallisella hakemuksella. Opettajakunnan puoltojen perusteella tukioppilaita valitaan riittävä määrä. Tukioppilaat koulutetaan tehtävään. Kouluttamisessa on apuna MLL.

Tukioppilaiden tärkein tehtävä on toimia oman tukariluokan ja muiden 7. luokkien tukena ja apuna. Lisäksi tukioppilaat toimivat oppilaskunnan hallituksen kanssa yhteistyössä.

Kodin ja koulun yhteistyön järjestäminen

Toteutamme opetus- ja kasvatustyötä monimuotoisessa yhteistyössä huoltajien kanssa. Viestimme koulun toiminnasta tiedotteilla, koulun kotisivuilla, sähköpostitse ja Akkunassa.

Yhteistyö kotien kanssa alkaa jo ennen kuin oppilas aloittaa opiskelunsa lyseossa. Lyseon oppilaaksiottoalueen alakoulujen kuudesluokkalaiset ja heidän huoltajansa kutsutaan tutustumaan lyseontoimintaan tammikuun lyseomessuille. Tulevien seitsemänsien luokkien huoltajille järjestetään vanhempainilta keväällä. Myös tulevat seitsemäsluokkalaiset käyvät keväällä tutustumassa koulun toimintaan.

Vanhempainiltoja järjestetään joka vuosiluokalle vähintään kerran lukuvuodessa. Vanhempainvartit tarjotaan vanhemmille joka vuosi. Vanhempia myös kutsutaan koulun tilaisuuksiin, kuten oppilaskonsertteihin, syys- ja kevätlukukauden yhteisiin päätöstilaisuuksiin sekä muihin koulun ja kodin yhteisiin tapahtumiin. Lisäksi 9. luokkien huoltajat kutsutaan viimeisenä koulupäivänä kevätkuuhlaan koululle. Vuosittain järjestettävälle Lyseomessuille huoltajat kutsutaan tutustumaan koulumme valinnaisainetarjontaan ja toimintaan. Jatko-opintoihin keskittyville Opinlakeus-koulutusmessuille kutsutaan oppilaiden lisäksi huoltajia.

Luokanohjaajat pitävät yhteyttä huoltajiin ensisijaisesti opetustoimen sähköisen oppilashallintojärjestelmän kautta. Tarvittaessa myös puhelin tai sähköposti voivat olla käytössä. Huoltajalla on ilmoitusvelvollisuus poissaoloista ja opetuksen järjestämisen kannalta olennaisista asioista. Koulu toivoo, että yhteydenottoja on sekä kodista kouluun että koulusta kotiin. Oppilaille jaetaan oppilastiedote, johon on koottu koulumme toimintaohjeet. Sama tiedote menee kotiin, ja huoltajilla on siihen tutustumisvelvollisuus.

Lyseoseuran kehittämisjaosto, Lyske, tarjoaa huoltajille mahdollisuuden osallistua koulun toimintaan. Sen kautta huoltajat on esimerkiksi kutsuttu tutustumaan kouluruokailuun. Huoltajia kutsutaan tarvittaessa seuraamaan oppitunteja luokan työrauhan turvaamiseksi. Lisäksi huoltajia pyydetään oppilaskunnan Rytmikorjaamolla järjestämien diskosten ulkoalueen valvojiksi.

Muu vapaaehtoistoiminta

Seinäjoen lyseo tukee nuorisovaltuuston toimintaa ja edistää nuorten asioiden hoitamista Seinäjoella.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Koulumme opetushenkilökunnalle jaetaan lukuvuosittain opettajatiedote, joka sisältää keskeiset tiedot lukuvuoteen liittyvistä asioista kuten henkilökunnasta, opetustiloista ja koulupäivien rakenteesta. Tiedote on tavallisesti opettajien tutustuttavana jo ennen lukuvuoden alkua, ja sitä päivitetään tarvittaessa yhdessä lukuvuoden alkaessa. Oppaassa on kuvattuna koulumme erilaisia oppimisen ja koulunkäynnin tuen muotoja sekä niihin liittyviä toimintaohjeita. Opas sisältää myös tiedot poistumisteistä ja kokoontumisalueista.

Erilaisten ongelmien hoitoon liittyvät toimintaohjeet (eriyttäminen toiseen opetusryhmään, tupakkaesseeet, häiritsevästi käyttäytyvä oppilas, jälki-istunto, kiusaaminen, väkivalta-, vaara- ja tapaturmatilanteet) on selvitetty tiedotteessa yhtenäisten toimintatapojen varmistamiseksi. Ongelmien hoidossa pyritään tiiviillä yhteistyöllä huoltajien kanssa löytämään kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. Luokanohjaaja ei aina tiedä oppilaan käyttäytymisestä muilla tunneilla, minkä vuoksi myös aineenopettajat ottavat yhteyttä kotiin tarpeen vaatiessa. Luokanohjaajaa toki tiedotetaan tapahtuneesta ja sitä seuranneista toimenpiteistä. Tärkeintä on, että asianosaiset tietävät parhaiten tapahtumien kulun.

Uusien opettajien ja muun henkilökunnan perehdyttämisestä vastaavat rehtorit sekä koulun muu henkilökunta. Luokanohjaajatyöhön liittyvissä kysymyksissä apua saa myös oman luokka-asteen muilta luokanohjaajilta tai muilta henkilökunnan jäseniltä. Aineenopetukseen liittyvissä asioissa kyseinen aineryhmä huolehtii uuden opettajan perehdyttämisestä, ja kaikki henkilökunnan jäsenet tukevat toisiaan kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kasvatuskeskustelu

Kasvatuskeskustelu on koulun kasvatuksellinen toimintatapa tapauksissa, jolloin oppilas on esimerkiksi häirinnyt opetusta, menetellyt vilpillisesti tai kohdellut oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäasiallisesti tai muuten jättänyt noudattamatta koulun toimintaohjeita. Kasvatuskeskusteluja pitävät sekä luokanohjaajat että aineenopettajat.

Dokumentoituja kasvatuskeskusteluja eli kakeja on kaksi: arki-kake ja rehtori-kake. Arjen kasvatuskeskustelu on seuraamus toiminnasta, jossa joko puuttumista vaativa asia toistuu tai koulun järjestyssääntöjä rikotaan selvästi. Rehtori-kake on vakava seuraamus, jossa puuttumista vaativa asia on vakava tai siten toistuva, että jälki-istunnolla ei ole ollut joko vaikutusta tai sitä ei pidetä riittävänä puuttumisen keinona.

Arki-kaken voi pitää oppilaalle kuka tahansa koulun aikuinen. Käydystä keskustelusta syntyy dokumentti, joka jaetaan myös oppilaan huoltajille ja josta tehdään Wilma-merkintä. Rehtori-kakeen osallistuvat koululta sekä rehtori, oppilaan luokanohjaaja että kolmas, kake-vuorossa oleva opettaja. Myös huoltaja voi halutessaan osallistua kakeen. Tämä kasvatuskeskustelu dokumentoidaan aina kaupungin kake-pohjaan. Dokumentti tallennetaan koulun puuttumisen kansioon, ja kopio siitä toimitetaan oppilaan huoltajalle. Kaken jälkeen oppilaan toimintaa seurataan, jotta tilanteen korjaantuminen tulee oppilaan edun mukaisesti havainnoiduksi.

Menettelytavat erilaisissa rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa

Kiusaaminen ja muut konfliktitilanteet

Seinäjoen kaupungin Yhdessä yhteistyöllä -toimintamalli sisältyy koulujen suunnitelmaan oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Toimintamalli ohjaa arvostamaan kohtaamiseen sekä konfliktien rakentavaan ratkaisemiseen. ”Meidän hyvä fiilis” on kantava voima. Se rakennetaan yhdessä yhteistyöllä. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoittamalla ja jatkuvalla ryhmäytymisellä yhteisössä syntyy hyväksyvä ja myönteinen ilmapiiri, jossa valtaepätasapainoa ei pääse syntymään.

YY-mallin konfliktien ratkaisumallia toteutetaan erilaisten kiusaamistilanteiden selvittelyssä. Keskeistä on, että virheet käännetään voimavaraksi ja riidat rakentaviksi ratkaisuksi. Kiusaamistilanne selvitetään ratkaisukeskeisesti kokoamalla jokaista tapausta varten tilannekohtaisesti arvioitu työpari tai tiimi. Selvittelyn tueksi tehdään kirjallista dokumentaatiota, mutta keskeistä on kohtaaminen ja yhdessä keskusteleminen, joiden avulla opitaan ratkaisemaan ristiriidat. Tavoitteena on yhteinen sopimus, joka jaetaan kaikkien osapuolten ja myös kotien tiedoksi.

Mikäli tehty sopimus ei pidä, edetään ratkaisussa joko yksilösovitteluun tai yhteissovitteluun. Viimeisenä ratkaisuvaihtoehtona on koota monialainen asiantuntijaryhmä, joka pyrkii löytämään tarvittavan tilannekohtaisen avun konfliktitilanteen kaikille osapuolille.

Toimintamalli perustuu moniammatillisen osaamisen hyödyntämiseen, oppilaiden osallistumiseen sekä kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön. Oppilaiden huoltajien lisäksi myös luokanohjaaja on vähintään tietoinen asiasta ja sen käsittelystä.

Koulun alueelta poistuminen ja seuraamukset

Jos oppilas jää kiinni koulun alueelta poistumisesta, asian havainnut välituntivalvoja puhuttaa oppilaan ja välittää tiedon asiasta viestinä sekä oppilaan huoltajalle että luokanohjaajalle. Kolmesta poistumisesta luokanohjaaja määrää oppilaalle käyttäytymiskerhoa myöhemmin sovittavana ajankohtana.

Jälki-istunto

Jälki-istunto on koulun virallinen rangaistus ja se merkitään rangaistuskirjaan. Jälki-istunnon antaja ilmoittaa huoltajalle henkilökohtaisesti rangaistukseen johtaneet tapahtumat. Rangaistuksesta lähetetään oppilaan mukana kotiin kirjallinen ilmoitus, jonka oppilas palauttaa huoltajan allekirjoittamana luokanohjaajalle. Yleinen jälki-istunto pidetään apulaisrehtorin tai jälki-istunnon antajan oppilaalle ilmoittamana ajankohtana mahdollisimman nopeasti.

Aineellinen vahinko ja korvausvelvollisuus

Kaikkien omaisuutta on käsiteltävä asianmukaisesti. Oppilas on velvollinen korvaamaan koulun omaisuuden turmeltumisesta aiheutuvat kulut. Vahingosta on viipymättä ilmoitettava rehtorille, opettajalle tai vahtimestarille. Koulu ei vastaa oppilaiden henkilökohtaisesta omaisuudesta.

Jakson päättyessä oppilailta kerätään teoriakirjat. Kadotetuista tai tärvellyistä oppikirjoista samoin kuin vaurioitetuista opetusvälineistä ja kalusteista peritään rahallinen korvaus.

Tupakkatuotteet ja huumaat aineet

Tupakkatuotteiden (savukkeet, nuuska, sähkötupakka), alkoholin tai muiden huumavien aineiden hallussapito ja käyttö kouluaikana, koulumatkoilla, koulun välittömässä läheisyydessä tai muuten kouluun liittyvissä tapahtumissa on kielletty.

Mikäli oppilas käyttää kouluaikana tupakkatuotteita, ilmoitetaan asiasta oppilaan huoltajalle ja oppilas kirjoittaa koulussa, koulupäivän jälkeen, kasvatuksellisen esseen tupakoinnin vaaroista.

Alkoholin tai muiden huumavien aineiden kohdalla rangaistusmenettelystä päätetään tapauskohtaisesti.

Oppilaan tavarain haltuunotto

Koulun opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkastaa ja ottaa oppilaalta haltuun vaaralliseksi tai häiritseväksi katsomansa esine tai aine. Toimenpide kirjataan ja asiasta tiedotetaan oppilaan huoltajalle. Huoltaja saa hakea tavarain pois kolmen kuukauden kuluessa haltuunoton tiedoksisaamisesta. Mikäli tavaraa ei haeta takaisin määräajan kuluessa, tavara hävitetään.

Opetusta häiritsevä mobiililaite voidaan ottaa väliaikaisesti haltuun. Oppilas saa sen takaisin, kun huoltaja on soittanut jollekulle koulun aikuiselle.

Energiajuomat

Energiajuomat eivät ole sallittuja Seinäjoen kaupungin kouluissa. Mikäli oppilaalta löydetään energiajuomaa, se otetaan haltuun ja oppilas voi käydä noutamassa ko. juoman koulupäivän päätyttyä.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Kerhotoiminta

Koulussamme toimii sekä säännöllisiä kerhoja että tarpeen mukaan kokoontuvia kerhoja kysynnän ja resurssien mukaan. Kerhojen järjestämisestä sovitaan vuosittain, ja ne kirjataan vuosisuunnitelmaan.

Koulukirjastotoiminta

Koulussamme on kaunokirjallisuuteen keskittyvä lainauspiste, josta oppilaat ja henkilökunta voivat sovittuina aikoina lainata luettavaa. Samassa tilassa säilytetään myös oppituntikäyttöön soveltuvia luokkakirjasarjoja. Kirjastotoiminta, monilukutaito ja lukeminen ovat lukuvuoden aikana esillä erilaisissa tempauksissa ja teemapäivissä.

Kouluruokailu

Kouluruokailu on tärkeä ja olennainen osa koulupäivää sekä ruoka- ja tapakasvatusta. Kouluruokailun ympärille on rakennettu koulussamme monialainen oppimiskokonaisuus 7. luokalle. Koulussamme toimii myös oppilaista, opetushenkilöstöstä ja ravitsemustyöntekijöistä koostuva ruokailutoimikunta, joka tekee yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja kehittämisessä.

Välituntitoiminta

Välituntitoimintaa järjestetään mahdollisuuksien ja resurssien mukaan, ja siinä hyödynnetään koulun yhteistyöverkostoa, kuten nuorisotoimea. Koulun piha-alueelle on rakennettu oppilaita aktivoiva ja toiminnallisuuteen kannustava lähiliikuntapaikka.

Päivänavaukset

Koulupäivät alkavat yhteisellä päivänavauksella keskusradion kautta. Päivänavauksia pitävät vuorollaan rehtori, opettajat ja oppilaat sekä yhteistyöverkostot. Teemapäivinä, kuten Kodin ja koulun päivänä päivänavaus voi olla isompi yhteinen tilaisuus, johon voi liittyä esimerkiksi toiminnallisuutta.

Juhlat

Koulussamme harjoitellaan vuosittain juhliin valmistautumista, järjestelyihin osallistumista ja vähintään vieraana osallistumista erilaisiin juhlatilaisuuksiin. Kalenterivuoden juhlista jollain tavalla huomioidaan koulumme syntymäpäivä eli lyseopäivä, joulukuun 1. päivä, ystävänpäivä ja 9.-luokkalaisten kevätjuhla peruskoulun päättyessä. Lisäksi yhteisiä lukukausien päätösjuhlia vietetään sekä syyslukukauden että kevätlukukauden lopussa erilaisin ohjelmin. Lisäksi koulussamme järjestetään mahdollisesti muitakin juhlatilaisuuksia kuten esimerkiksi tanssiaisia tai konsertteja.

Retket, opintokäynnit ja leirikoulut

Opintoretket ovat koulun tarjoamaa ylimääräistä palvelua oppilaille, eikä niihin osallistuminen ole pakollista, jos ne vievät paljon koulun ulkopuolista aikaa tai ovat maksullisia. Opintokäynnit, kuten tutustumiset oppilaitoksiin, kuuluvat joidenkin oppiaineiden sisältöihin, ja niihin osallistuvat kaikki oppilaat, ellei osallistumiseen ole perusteltua estettä. Kaupungin perusopetuksen järjestys säännöt ja lyseon toimintaohjeet ovat voimassa kaikilla opintoretkillä ja -käynneillä. Koulun puolesta ei järjestetä luokkaretkiä tai leirikouluja, eikä koululla ole osuutta vapaa-aikana luokittain tehtyihin matkoihin.

Koulumatkat ja kuljetukset

Liikkuvana kouluna suosittelemme, että oppilaat kulkevat kouluun pääsääntöisesti jalan tai pyörällä. Oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen, jos kodin ja koulun välimatka on vähintään 5 km. Erityistarpeiden mukaan kuljetus voidaan järjestää esimerkiksi taksilla.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Lyseolla toteutetaan vuosiluokkiin sitomatonta opetusta (VSOP) erityistapauksissa oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa noudatetaan valtakunnallista opetussuunnitelmaa ja mahdollisia kaupungin tarkennuksia. Yksilöllisen oppilashuoltoryhmän esityksestä rehtori tekee päätöksen oppilaan opetuksen järjestämisestä vuosiluokkiin sitomattoman opetussuunnitelman mukaisesti.

Vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen myötä oppilas etenee omassa tahdissaan, eivätkä suoritukset raukea, vaikka oppilas ei saisikaan vuosiluokan kaikkia opintoja valmiiksi. Samalla VSOP mahdollistaa arvioinnin oman aikataulun mukaisesti. Oppilaan oppimissuunnitelmaan (yleisen ja tehostetun tuen oppilaat) tai HOJKSiin (erityisen tuen oppilaat) tehdään kirjaus, että oppilas opiskelee maakunnallisen tuntijaon ja oppiaineiden vuosiluokkaisten tavoitteiden mukaisesti. Opintokokonaisuuksien määrittelyssä voidaan hyödyntää maakunnallisesti tehtyjä oppiaineiden painopistealueita. Opintokokonaisuuksissa valinnaisuuden osalta hyödynnetään tarvittaessa työelämätaidot-valinnaisainetta. Oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjataan opinto-ohjelman lisäksi arvioinnista, että oppilas saa oppiaineen vuosiluokkakokonaisuudesta kaksi arviointia: väli- ja lukuvuosiarvioinnin. Lukuvuositodistuksen oppilas saa niistä suorituksista, jotka on sovittuun arviointiajankohtaan mennessä suoritettu. Päättötodistuksen oppilas saa, kun perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu.

Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

LUKU 6

OPPIMISEN ARVIOINTI

Oppimista tukeva ja oppilasta arvostava arviointi on osa koulumme toimintakulttuuria

Koulumme arviointikulttuuri perustuu valtakunnallisiin, maakunnallisiin ja kaupungin linjauksiin sekä koulussa yhdessä sovittuihin periaatteisiin ja ainekohtaisiin tarkennuksiin. Arvioinnin tarkoitus on kaikissa tapauksissa tuottaa tietoa oppimisesta ja sen edistymisestä sekä oppilaalle että opettajalle. Lisäksi arvioinnin tehtävä on kannustaa ja mahdollistaa oppimisen ilo ja kehittyminen. Arvioinnin avulla pyrimme tukemaan koulumme painopistealueita eli kielitietoisuutta ja yrittäjämäistä toimintatapaa.

Oppiaineiden arviointi pohjaa monipuolisuuteen

Aineryhmät tarkistavat lukuvuosittain kunkin vuosiluokan arviointiperusteet oman oppiaineensa tai oppiaineidensa osalta siten, että ne ovat mahdollisimman monipuoliset ja kannustavat. Yhteinen sopimuksemme on, että arviointiperusteet (eli oppiaineen tavoitteet sekä tilaisuudet, joissa oppilas pääsee osoittamaan oppimistaan) esitellään oppilaille vähintään lukuvuoden alussa. Tämän edellytys on, että kukin oppiaine kirjaa ja tarvittaessa tarkentaa oppilaan ja huoltajan nähtäväksi aineeseen soveltuvalla tavalla, mistä kyseisen oppiaineen arvosana esimerkiksi jakson, lukukauden tai lukuvuoden aikana muodostuu.

Monipuoliset työtavat tukevat arvioinnin monipuolisuutta. Erilaisia arvioinnin tapoja koulussamme ovat esimerkiksi:

- suullinen ja kirjallinen arviointi
- itsearviointi, joka voi olla esimerkiksi omien taitojen kuvailua joko sanallisesti tai jollain asteikolla, ryhmätöissä oman ja/tai ryhmän toiminnan arvioimista tai oman edistymisen seurantaan pidemmällä aikavälillä
- tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisen arviointi
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti
- arviointikeskustelu
- testit ja kokeet
- sähköisten materiaalien, kuten verkkokyselyiden tai sähköisten kokeiden, käyttö
- arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, tehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: työskentelytaidot ja aktiivisuus esimerkiksi projekteissa
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain johonkin osa-alueeseen esimerkiksi sisältöön tai muotoon
- arviointikriteerien näkyväksi tekeminen
- oppiainerajat ylittävä arviointi esimerkiksi kielitietoisuuden tai yrittäjämäisen toimintatavan näkökulmasta

Hajautetuissa oppiaineissa arvosana annetaan kerran lukukaudessa ja jaksotetuissa oppiaineissa aina jakson päätyttyä. Arviointi on numeerista kaikissa väliarvioinneissa ja lukuvuosiarvioinneissa lukuun ottamatta 7. luokan yrittäjämäistä toimintatapaa, joka arvioidaan sanallisesti sekä väli- että lukuvuosiarvioinnissa. Erikoisluokilla arviointiaikataulu voi poiketa muiden oppiaineiden aikataulusta.

Jos oppilas muuttaa tai jos oppilaan T&T-valintaa perustellusta syystä joudutaan muuttamaan kesken yläkoulutaipaleen, päättöarvosanaksi jää kyseisen T&T-valinnaisaineen viimeisessä arvioinnissa annettu numero.

Mikäli oppilas muuttaa tai jos oppilaan valinnaisainevalintaa (muuta kuin T & T -valintaa) joudutaan muuttamaan kesken yläkoulutaipaleen, arvioidaan suoritettu oppiaine sen laajuusena kuin se on silloin suoritettuna. Jos valinnaista oppiainetta opiskeltu määrä jää alle 2 vvt:n, annetaan siitä merkintä osallistunut. Hyvin varhaisissa vaiheissa tehdyissä vaihdoissa oppilaan on mahdollista opettajan määrittelemillä lisätehtävillä täydentää laajemmaksi muodostuva valinnaisaine sellaiseksi, että sen laajuus täyttää 2 vvt ja siitä voidaan tällöin antaa arvosana.

Oikeudenmukainen arviointi edellyttää näyttöjä oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta

Oppilaan edistymistä ja oppimista arvioidaan numeerisesti välitodistuksissa ja lukuvuositolistuksissa. Opintojen aikaisesta oppimisesta ja edistymisestä annetaan mahdollisimman monipuolisesti myös muuta palautetta.

Jos oppilaan näytöt väliarvioinnin tai lukuvuosiarvioinnin osalta puuttuvat osittain, oppilaalle annetaan se arvosana, mikä hänelle kyseisten näyttöjen perusteella arviointiajankohtaan mennessä kuuluu.

Jos oppilaan näytöt ja suoritukset jäävät oppiaineen tavoitteiden saavuttamisen osalta väliarvioinnissa riittämättömiksi hyväksytyyn arvosanaan, hänelle annetaan seuraavassa arvioinnissa oppiaineesta arvosana hylätty (4). Hylätyn arvosanan uhasta aineenopettaja tiedottaa huoltajia kirjallisesti mahdollisimman aikaisin. Hylättyä arvosanaa voi korottaa kerran opettajan, oppilaan ja kodin yhdessä sopimalla tavalla. Tammikuussa ja toukokuussa on korotustilaisuudet niille lukuvuosi- tai päättöarvosanoille, jotka on annettu ennen lukuvuoden päätöstä, eli jaksoissa 1, 2 tai 3.

Oppilashuollollisin perusteluin voi aineenopettaja varata oppilaalle mahdollisuuden täydentää väliarviointiin tai lukuvuosiarviointiin tämän antamia näyttöjä. Käytännössä perustelu täydentämiseen löytyy perusopetuslain pykälästä 18 Erityiset opetusjärjestelyt. Jos aineenopettaja arvioi, että täydentämismahdollisuus on oppilaan edun mukaista, on hän asiasta yhteydessä oppilaaseen, huoltajaan, luokanohjaajaan, oppilaanohjaajaan ja KOTRin puheenjohtajaan eli rehtoriin. KOTR käy täydennyssuunnitelmat läpi ja tekee niistä päätöksen kokouksessaan ennen arvioinnin vahvistamista. Kirjaukset täydennyssuunnitelmasta tehdään Wilmaan. Näytöt tulee täydentää sovitun aikataulun mukaisesti seuraavan jakson aikana.

Mikäli vuosiluokkakohdaisia oppiaineen tavoitteita ei saavuteta hyväksytysti lukuvuosiarviointiin mennessä, saa oppilas lukuvuosiarvioinnissa oppiaineesta arvosanan hylätty (4). Hylätyn arvosanan uhasta aineenopettaja tiedottaa huoltajia kirjallisesti mahdollisimman aikaisin, ja neuvottelee asiasta yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa hyvissä ajoin ennen lukuvuoden päättymistä. Jos hylätty lukuvuosiarviointi annetaan ennen lukuvuoden päättymistä, oppilaalle järjestetään vuosisuunnitelmassa ilmoitetut oppiaineelle luonteenomaiset näyttömahdollisuudet osoittaa oppiaineen vuosiluokkaisten tavoitteiden osalta hyväksytyä osaamista jo ennen kouluvuoden päättymistä.

Jos oppilaan eteneminen vuosiluokittain vaarantuu, eli oppilas saa lukuvuosiarvioinnissa hylätyn arvosanan, oppilaan tuen taso tarkistetaan. Jos koulun koolle kutsumassa huoltajan ja oppilaan yhdessä koulun edustajien kanssa käymässä neuvottelussa todetaan, että oman opinto-ohjelman mukainen eteneminen olisi oppilaan kannalta oikea ratkaisu, jolla voidaan turvata oppilaan suoritusten säilyminen lukuvuodesta riippumatta, tekee tästä rehtori tarvittavan päätöksen. Oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti edetessä vältetään luokalle jäämiseen liittyvä aiempien opintosuoritusten raukeaminen. Oppilaan opinto-ohjelmassa kuvataan oppilaan oppimisen tukimuodot ja miten oppiaineet tulevat suoritetuiksi. Lähtökohtaisesti oppilas jatkaa opintoja pääosin oman ikäluokkansa mukaisin opetusjärjestelyin. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

Hylätyn opintosuorituksen vuoksi luokalle jättämisestä voidaan tehdä lukuvuositolistukseen myös ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytty suorittaminen on vuosiluokalta siirtymisen edellytys. Ehdot voi suorittaa ehtolaiskoulustelupäivänä, jonka ajankohta on ilmoitettu lukuvuositolistotteessa. Mikäli ehdot eivät tule suoritetuksi, oppilas jää luokalle. Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

Oppilas voidaan jättää luokalle myös, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Luokalle jättämisestä sovitaan tällöin yhteisneuvottelussa, jossa huoltajalla on mahdollisuus tulla ennen päätöstä kuulluksi.

Päättöarvosana oppiaineesta annetaan silloin, kun oppiaineen opetus päättyy. Hyväksyttyä päättöarvosanaa ei voi korottaa. Jos kyseessä on oppiaineen oppimäärän hylätty suoritus lukuvuoden lopussa, eikä lukuvuosi- tai päättötodistusta voida antaa, oppilaalle varataan vuosisuunnitelmassa ilmoitettu mahdollisuus korottaa opetukseen osallistumatta saamansa hylätty arvosana ja saada sitten hyväksytty lukuvuosi- tai päättötodistus.

Eri käsityötekniikoiden, oppimäärien tai valinnaisten oppiaineiden opiskelu rinnakkain edellyttää arviointiyhteistyötä

On mahdollista, että oppilaan oppimista arvioi jossain oppiaineessa kaksi tai useampi opettaja. Näin on käsityön opinnoissa, ja jos oppilas opiskelee suomi 2. kielenä oppimäärää sekä erillisessä ryhmässä että integroituna oman luokkansa suomi äidinkielenä oppiaineeseen ja jos oppilaalla on 8. ja 9. luokalla kaikille yhteisen liikunnan rinnalla liikunnan T&T VAL -valinnainen. Koska oppilas saa näissä tapauksissa kyseisen oppiaineen opinnoista vain yhden arvosanan, on opettajien arviointiyhteistyöstä sovittu seuraavaa:

- Käsityössä 7.-luokkalaiset tutustuvat lukuvuoden alussa eri käsityötekniikkoihin. Eri perustekniikoita yhdistelevän projektityön päätteeksi oppilas päättää, mitä materiaaleja hän käyttää produktioissaan lukuvuoden aikana. Sen perusteella sovitaan, kenelle oppilaan käsityön arviointivastuu kuuluu. Oppilaalla on silti koko lukuvuoden ajan käytössään kaikki käsityön tekniikat, menetelmät ja oppimisympäristöt. Arviointi tehdään kuitenkin yhteistyössä kaikkien oppilaalle käsityötä opettavien opettajien kesken.
- Mikäli oppilas opiskelee äidinkielen ja kirjallisuuden s2-oppimäärää rinnakkain kahdessa ryhmässä, antaa hänelle äidinkielen ja kirjallisuuden arvosanan se opettaja, joka opettaa laajempaa viikkotuntimäärää. Hän ottaa arvioinnissa huomioon oppilaan toisessa, tavallisesti erillisessä s2-ryhmässä antaman näytön. Tämän näytön opettajat jakavat yhteisessä arviointikeskustelussa.
- Mikäli oppilas opiskelee liikunnan perusoppimäärää rinnakkain T&T VAL -valinnaisen liikunnan oppimäärän kanssa, perusoppimäärän opettaja antaa oppilaan numeron ja ottaa huomioon oppilaan valinnaisaineen tunnilla antaman näytön. Tämän näytön opettajat jakavat yhteisessä arviointikeskustelussa. Jotta oppilaan näyttöjä oppiaineen tavoitteiden saavuttamisesta kertyy tasaisesti kaikilla liikunnan tunneilla, annetaan hänelle todistukseen liikunnan arvosanan lisäksi merkintä hyväksytty/ hylätty T & T -valinnaisen liikunnan suorittamisesta. Päättöarvioinnissa oppilaan liikunta arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti yhdellä arvosanalla.

Joustavat opetusjärjestelyt edellyttävät, että arviointivastuu nimetään

Mikäli oppilaalle on tehty päätös joko tehostetusta tai erityisestä tuesta, kirjataan hänen oppimissuunnitelmansa tai HOJKSinsa opetusjärjestelyihin tarkennus siitä, kuka arvioi oppilaan oppimisen missäkin oppiaineessa. Arvioija on se opettaja, jonka opetusryhmään oppilas on merkattu.

Ne oppilaat, joilla osa perusopetuksen oppiaineiden oppimääristä ei tule valmiiksi 9. luokan kevätlukukauden päättyessä, jatkavat opintoja täydentäen niin kauan, kunnes saavat peruskoulun päättötodistuksen. Heille laaditaan VSOP-päätöksen jälkeen oppimissuunnitelma, johon kirjataan opintojen suoritustapa ja sisällytetään työelämäharjoittelua. Nämä oppilaat jatkavat opintoja yleisopetuksen luokalla. Arviointivastuu on kyseisen luokan aineenopettajilla. Jossakin tapauksessa oppilaat, joilla perusopetuksen oppimäärän suorittaminen on 9. vuosiluokan jälkeen kesken, voivat jatkaa opintojaan aikuisten perusopetuksessa.

Käyttäytymisen arviointi on yhteisen tiedon jakamista

Koulussamme on neljä jaksoa, ja jokaisen jakson päätteeksi oppilas saa todistuksen. 1. ja 3. jakson päätteeksi arvioidaan ne jaksotetut aineet, jotka päättyvät tai jäävät tauolle, 2. ja 4. jakson päätteeksi arvioidaan myös hajautetut oppiaineet.

Jokaisessa todistuksessa päättötodistusta lukuun ottamatta oppilaan käyttäytyminen arvioidaan numeerisesti. Käyttäytymisen arvioinnin keskeisinä kohteina ovat toisen huomioonottaminen, hyvät tavat, yhteisesti sovitut toimintatavat ja säännöt sekä tilanteeseen sopiva käyttäytyminen. Käyttäytymisarvosanan antaa jokainen oppilasta opettava opettaja jokaisen jakson päätteeksi. Oppilaan käyttäytymisen arvosana muodostuu näiden arvosanojen keskiarvosta. Luokanohjaajalla on oikeus korjata keskiarvon mukaista arvosanaa yhdellä numerolla joko ylös tai alaspäin. Jos arvosanaa on syytä muuttaa enemmän, tuo luokanohjaaja asian opettajainkokoukseen keskusteltavaksi, ja päätös siitä tehdään arviointikokouksessa koko opettajakunnan kesken.

Jatkuvan myöhästelyn vaikutuksesta käyttäytymisen arvosanaan on sovittu, että 10 tai enemmän myöhästymistä jakson aikana laskee käyttäytymisen arvosanaa yhdellä numerolla siitä, minkä oppilas olisi muuten saanut. Myös velvoitteiden

jatkuva laiminlyöminen, kuten välituntiparkkien hoitamattomuus tai kasvatustilanteiden välttely, vaikuttavat käyttäytymisen arvosanaan.

Käyttäytymisen arviointi ei ole kumulatiivista, vaan se kuvaa oppilaan käyttäytymistä yhden jakson aikana.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arviointi tarkentuu vuosittain

Seitsemännen, kahdeksannen ja yhdeksännen luokan monialaiset kokonaisuudet vaihtuvat koulussamme vuosittain, joten niiden arviointi tarkentuu jokainen lukuvuosi erikseen.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arviointi tukee oppilaan monialaista oppimista, on jatkuvaa ja monipuolista sekä sisältää erilaisia arviointitapoja. Monialaisen oppimiskokonaisuuden arviointi voi vaikuttaa siihen liittyvien oppiaineiden arviointiin vain korottavasti.

Valinnaisainetarjotin arviointikriteereineen päivittyy vuosittain

Päivitämme vuosittain koulukohtaisen valinnaisainetarjottimen, josta näkyvät tarjolla olevien valinnaisaineiden laajuus, tavoitteet ja arviointikriteerit. Valinnaisten arviointikriteereissä kuvataan hyväksytty ja hyvä osaaminen.

Huoltajat saavat tiedon arvioinnista ja halutessaan muista siihen liittyvistä asioista

Väliarvioinnista huoltajat saavat tiedon joko printillä tai lukukausien välissä sähköisesti arvosanojen julkaisuna Wilmassa. Lisäksi huoltajilla on mahdollisuus keskustella arviointiin liittyvistä asioista luokanohjaajan kanssa esimerkiksi vanhempainvarteissa ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa esimerkiksi Lyseomessuilla. Huoltajilla on halutessaan mahdollisuus olla yhteydessä aineenopettajiin arviointiin liittyvissä kysymyksissä.

LUKU 7

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Yleinen tuki

Jokainen lyseon oppilas saa yleistä tukea. Oppimisen yleinen tuki on osa oppilaan ja koulun arkitoimintaa. Yleisen tuen muotoja ovat koulussamme muun muassa monipuolisten opetusmenetelmien hyödyntäminen, eriyttäminen, oppimisen ohjaaminen ja henkilökohtaisen ohjaamisen lisääminen, oppimisympäristön kehittäminen ja toimintaohjeiden selkiyttäminen. Yleisessä tuessa oppilas voi saada myös laaja-alaista erityisopetusta, samanaikaisopetusta tai tukiovetusta. Oppilas voidaan myös eriyttää tukiluokkaan, mikäli hänellä on oppimisvaikeuksia ja käyttäytymishäiriöitä. Oppimisen apuvälineiden käyttäminen ja kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä kouluavustajan tai koulunkäynninohjaajan tuki kuuluvat myös yleiseen tukeen. Jos yleisen tuen muodot eivät ole riittäviä, luokanohjaaja keskustelee oppilaan tilanteesta huoltajan, laaja-alaisen erityisopettajan ja tarvittaessa aineenopettajan kanssa ja laatii pedagogisen arvion.

Yleisen tuen eri muotoja voi ehdottaa opettaja, oppilas tai oppilaan huoltaja. Opettaja seuraa oppilaan oppimista ja antaa palautetta oppilaan edistymisestä ja tekee tarvittaessa yhteistyötä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa. Positiivisella palautteella kannustetaan ja motivoidaan oppilasta. Kehu kantaa. Myös oppilas itse arvioi omaa edistymistään monipuolisin itsearviointimenetelmin.

Yksi koulumme painotuksista on kielitietoisuus, joten ohjaamme ja tuemme sen kehittymistä. Monilukutaito tukee kaikkea oppimista, ja opettajat yhdessä ja erikseen kannustavat ja ohjaavat oppilaita siihen kuuluvissa taidoissa. Tätä tukevat koulun aikuisten yhteiset toimintaperiaatteet ja käytänteet sekä oppimisessa, käyttäytymisessä että hyvissä tavoissa.

Toimiva ja rakentava yhteistyö kotien kanssa tukee oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Korostamme tasavertaisuutta kodin ja koulun yhteistyössä, ja yhteistyön toimivuutta tuetaan muun muassa vanhempainilloissa, joissa huoltajat ja opettajat voivat yhdessä pohtia, miten koulussa rakennetaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa heidän tulevaisuuttaan. Osana kodin ja koulun yhteistyötä tehdään koulussamme oppimissuunnitelma niille oppilaille, jotka opiskelevat ison osan lukuvuodesta muualla kuin koulussa. Näin saadaan perheen kanssa yhteinen sopimus siitä, miten oppilaan opetus järjestetään.

Nivelvaiheissa korostuu yhteistyö kodin lisäksi muiden toimijoiden kanssa. Lyseo tekee yhteistyötä alueensa alakoulujen kanssa mahdollistaakseen oppilaille yhtenäisen peruskoulupolun 6. luokalta 7. luokalle. Peruskoulun päättövaiheen kouluna lyseo ohjaa oppilaitaan hakeutumaan toisen asteen opintoihin oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi suunnittelemme ja toteutamme yksilöllisesti esimerkiksi eri tukimuodoista toiseen siirtymisiä koko lyseon ajan koulun resursseja hyväksi käyttäen.

Tehostettu tuki

Jos Kasvun ja oppimisen tuen ryhmä (KOTR) on arvioinut, että oppilaan saama yleinen tuki ei ole riittävää, oppilaalle tarjotaan tehostettua tukea. Tehostettuun tukeen siirrytään oppilaan, kodin ja Kasvun ja oppimisen tuen ryhmän yhteisellä päätöksellä. Tehostetun tuen muotoja ovat yleisen tuen muodot, mutta niitä tarjotaan säännöllisemmin ja yksilöllisemmin. Tehostetussa tuessa oppilaalle annettava tuki suunnitellaan yksilöllisesti ja koulun resursseja hyödyntäen.

Luokanohjaaja tekee oppilaalle oppimissuunnitelman oppimisen ja koulunkäynnin etenemisestä yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Luokanohjaaja voi tarvittaessa hyödyntää oppimissuunnitelman laadinnassa myös aineenopettajia. Luokanohjaaja saa tuen työlleen, sillä rehtori hyväksyy oppimissuunnitelman, joka kirjataan tiedoksi Kasvun ja oppimisen tuen ryhmän kokouksen pöytäkirjaan.

Tehostetussa tuessa oppilaan oppimisjärjestelyihin voidaan tehdä tilapäisiä muutoksia. Tarvittaessa oppilas voidaan joustavasti sijoittaa väliaikaisesti eri ryhmiin oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseksi.

Mikäli oppilaalla on suuria oppimisvaikeuksia yhdessä tai useammassa oppiaineessa, hänen opiskelunsa voi perustua oppiaineen keskeisten sisältöjen opiskeluun. Ne on kirjattu maakunnallisen opetussuunnitelman ainekohtaisiin osuuksiin. Ne oppiaineet, jossa oppilas tarvitsee tehostettua tukea, määritellään oppilaan oppimissuunnitelmassa.

Erityinen tuki

Luokanohjaaja laatii pedagogisen selvityksen yhdessä oppilaan, kodin, erityisopettajan ja oppilaan opetuksesta vastaavien opettajien kanssa, jos tehostettu tuki ei ole riittävää.

Pedagoginen selvitys käsitellään Kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä. Erityisen tuen päätöksen jälkeen luokanohjaaja laatii oppilaan opetuksen ja koulunkäynnin tueksi HOJKSin. Luokanohjaaja tai erityisluokanopettaja kokoaa HOJKSin yhteistyössä oppilaan opettajien ja huoltajan kanssa. HOJKSin laatija saa työlleen tuen, sillä rehtori hyväksyy HOJKSin, ja se kirjataan tiedoksi Kasvun ja oppimisen tuen ryhmän kokouksen pöytäkirjaan.

Erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilas voi opiskella tuettuna yleisopetuksen ryhmässä tai erityisluokalla. Opetuksen järjestämisestä sovitaan yksilöllisesti, ja oppilas voi opiskella myös joustavasti yleisopetuksen ryhmässä. Opetusryhmä määritellään yksilöllisesti ja koulun resursseja hyödyntäen.

Pedagogisen selvityksen yhteydessä on mahdollista suositella oppiaineen tai -aineiden yksilöllistämistä, jos opiskelun keskeisten painoalueiden tavoitteisiin ei päästä, eikä oppilas millään koulun tukitoimilla saavuta oppimäärästä hyväksyttyä arvosanaa (5). Oppimäärän yksilöllistäminen perustuu oppilaan oppimisvaikeuksiin. HOJKSissa voidaan lisäksi määritellä opiskelun erityiset painoalueet jossakin muussa oppiaineessa, jossa on tuen tarvetta. Mikäli oppilaan tuen tarve vähenee, luokanohjaaja laatii tehostettuun tukeen siirtymiseksi pedagogisen selvityksen, joka hyväksytään Kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat ovat aina erityisen tuen oppilaita. Lyseossa pidennetyn oppimäärän oppilaita ovat ne oppilaat, joilla kyseinen päätös on olemassa alemmilta luokilta. Lyseossa arvioidaan, pidetäänkö päätös voimassa, vai onko se aiheellista purkaa.

Pedagogisten asiakirjojen päivittäminen

Oppimissuunnitelma ja HOJKS laaditaan, kun oppilaalle on hyväksytty pedagoginen arvio tai selvitys. Ne päivitetään kerran lukukaudessa.

LUKU 8

OPPILASHUOLTO

Seinäjoen lyseon oppilashuoltosuunnitelma päivitetään vuosittain. Se käsitellään opettajainkokouksessa ja tallennetaan Akkunaan.

LUKU 9

KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Yksi koulumme painotuksista on kielitietoisuus, johon oppilaiden äidinkieli, suomen kielen ja muiden kielten opiskelu, kielelliset valmiudet ja kulttuuri kiinteästi liittyvät. Ymmärrämme, että kielitietoisuuteen painottamalla kehitämme samalla oppilaan muitakin viestinnällisiä taitoja ja monilukutaitoa. Ohjaamme kaikkia koulumme oppilaita kielitietoisuuden kehittämisessä.

Maahanmuuttajaoppilaille järjestetään yksilöllistä tukea kielen oppimiseksi. Maahanmuuttajaoppilaan oppilassuunnitelma laaditaan ja päivitetään kaupungin linjausten mukaisesti. Lisäksi maahanmuuttajaoppilaiden tukemiseksi koulussamme on tehty kuvallinen sanasto, joka auttaa ja tukee juuri kieltä opettelevan oppilaan suomen kielen opiskelua. Sanastoa päivitetään tarvittaessa. Maahanmuuttajaoppilaiden kielen ja kielellisten valmiuksien kehittymistä tuetaan myös oppilasryhmittelyllä esimerkiksi suomi toisena kielenä -opetusryhmän muodostamisessa. Lisäksi tuemme erityisjärjestelyin niiden oppilaiden oppimista, joilla lukujärjestysteknisistä syistä on päällekkäin esimerkiksi oman äidinkielen tai uskonnon ja jonkin muun oppiaineen tunnit. Tässä hyödynnämme koulun resursseja ja esimerkiksi koulunkäynninohjaajia tai kouluavustajia. Oppilaalle järjestetään systemaattisesti ylimääräistä opetusta näiden päällekkäisyyksien korvaamiseksi. Myös laaja-alainen erityisopettaja on käytettävissä koulun resurssien rajoissa. Maahanmuuttajaoppilaan oppimisen edistymisestä kootaan arviointitietoa useilla eri menetelmillä, jotta oppilaan on mahdollista osoittaa osaamisensa mahdollisista kielitaidon puutteista huolimatta.

Käytämme tulkkauspalveluita kaupungin ohjeistusten mukaisesti. Huolehdimme, että koulumme rakenteet, kuten oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta, Lyske ja muut yhteistyömuodot, mahdollistavat myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaiden ja heidän huoltajiensa osallisuuden.

Kieli on osa identiteettiä. Kiinnittämällä huomiota kieleen tuemme oppilaiden monikielisen kulttuuri-identiteetin muotoutumista. Jokainen opettaja on oman oppiaineensa kielenkäytön ja tekstilajien opettaja. Jokainen opettaja myös opettaa ja ohjaa omalla kielenkäytöllään oppilasta kuhunkin tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön. Kielitietoisuuden kehittymisen tärkeä tavoite on, että oppilaalle kehittyy taju ja tietoisuus siitä, millaista kieltä missäkin tilanteessa käytetään. Tämä koskee sekä kieltä opettelevia että sitä jo äidinkielenään hallitsevia oppilaita. Tilannetajuinen kielitietoisuus nivoutuu useisiin laaja-alaisen osaamisen taitoihin, kuten koulumme toiseen painotukseen työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen.

LUKU 10

KAKSIKIELINEN OPETUS

Lyseon kaksikielisessä opetuksessa käytetään CLIL-menetelmää (Content and Language Integrated Learning) ja opetuksen kohdekielenä on englanti. Kaksikielisesti opetettavien aineiden oppisisällöt ja arviointi perustuvat yleisopetuksen opetussuunnitelmaan.

Oppilaaksi ottaminen

Lyseon kaksikielisten luokkien oppilaat tulevat Marttilan koulun 6. luokalta. Ryhmäkoon salliessa luokalle voidaan ottaa lisää oppilaita erityisesti kuullun ymmärtämistä ja kirjoittamista mittaavan kielitaitotestin sekä ryhmätehtävän perusteella. Oppilaan siirtymistä kaksikielisen opetukseen tarkastellaan aina tapauskohtaisesti.

Pedagogisista tai oppilashuollollisista syistä oppilas voidaan siirtää kaksikieliseltä luokalta toiselle luokalle. Tämä tapahtuu koulun päätöksellä huoltajien kuulemisen jälkeen. Suositeltavinta tämä on ala- ja yläkoulun nivelvaiheessa, mutta mahdollista se on missä tahansa vaiheessa perusopetuksen aikana.

Luokalle voidaan sijoittaa englanninkielinen oppilas, joka esimerkiksi vanhempien työn vuoksi opiskelee lyhytaikaisesti Seinäjoella. Mikäli oppilas ei puhu suomea eikä englantia, hänet sijoitetaan valmistavan opetuksen luokalle opiskelemaan suomea ja suomalaista kulttuuria.

Tavoitteet

Kaksikielinen opetus vahvistaa lasten ja nuorten vapaa-ajalla kohtaaman englannin kielen yhteyttä kielen opetukseen. CLIL-opetus tarjoaa oppijalle mahdollisuuden käyttää englannin kieltä ajattelua ja oppimista tukevana välineenä, ei pelkästään oppimisen kohteena. Kokemuksellisen oppimisen avulla pyritään vaikuttamaan positiivisesti oppijan itsetuntoon sekä englannin kielen että äidinkielenä osaajana. Tavoitteena on kehittää oppijan identiteettiä monikielisenä ja kansainvälisenä toimijana. Englannin kieltä käytetään aktivoivien oppimistehtävien kielenä ja eri oppiaineiden rikastamiseen. Näin opitaan vieraan kielen soveltavaa käyttöä.

Toteutus

Seinäjoen lyseossa on yksi kaksikielinen luokka kullakin luokka-asteella. Kaksikielisen opetuksen määrä vaihtelee eri vuosiluokilla, ja sen toteutuminen eri oppiaineissa vahvistetaan lukuvuosittain koulun vuosisuunnitelmassa. Kunkin aineen opettaja käyttää CLIL-menetelmää omaan oppiaineeseensa ja opetustapaansa soveltuen. Osaa aineista voi opettaa natiiviopettaja. Jos CLIL-opetukseen osallistuvan oppilaan kohdalla on poikettava opettajan kulloinkin määrittelemästä opetuskielestä tai kielestä, jolla oppilas osoittaa osaamistaan, edellyttää tällainen poikkeusjärjestely oppilaalle tehtyä oppimissuunnitelmaa. Lyseolla tarjottavia kaksikielisiä valinnaisaineita voivat valita myös muiden kuin kaksikielisten luokkien oppilaat.

Kaksikielisesti opetettavien aineiden kielelliset tavoitteet

Kaikille oppiaineille yhteiset kielelliset tavoitteet ovat:

- oppiaineen keskeisten käsitteiden ymmärtäminen
- suullisen ja kirjallisen ohjeistuksen vastaanottaminen
- itsensä monipuolinen ja selkeä ilmaiseminen
- kohdekielen monipuolinen käyttäminen eri asiayhteyksissä

Lisäksi opetussuunnitelmaamme täydentää oppiainekohtainen kielellisten tavoitteiden kuvaus, johon linkki on: [kaksikielisen-opetuksen-kielelliset-tavoitteet_liite-lyseon-opsiin-2022.pdf \(seinajoki.fi\)](#)

Kohdekielen tavoitteet ja arviointi

Tavoitteet ja sisällöt ovat maakunnallisen opetussuunnitelman mukaiset, jonka lisäksi painotetaan oppilaan kasvua kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen. Lisäksi syvennetään oppilaan taitoa toimia vuorovaikutuksessa sekä tulkita ja tuottaa tekstiä.

Arvioinnissa noudatetaan maakunnallista opetussuunnitelmaa. Päättöarviointi suoritetaan käyttämällä englannin A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerejä.

Lisäksi englannista annetaan oma päättöarviointi, johon osallistuvat kaikki kyseistä ryhmää osittain englanniksi opettaneet opettajat. Arviointikriteereinä ovat kielen käytön aktiivisuus oppituntien vuorovaikutustilanteissa ja keskeisen käsitteistön hallinta.

Oppilaan kielitaidon taso arvioidaan myös kehittyvän kielitaidon asteikon mukaisesti. Tästä oppilaat saavat erillisen todistuksen.

Koulun itsearviointi

Osittain englanninkielisen opetuksen laatua arvioidaan vuosittain esim. oppilaille, opettajille ja huoltajille suunnatulla kyselyllä.

LUKU 11

ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN TAI KASVATUSOPILLISEEN JÄRJESTELMÄÄN PERUSTUVA PERUSOPETUS

Ei koulukohtaisia lisäyksiä.

LUKU 12

VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

Seinäjoen lyseon valinnaisainerakenne

Valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaan oppilaalla on koulussamme kolmen lukuvuoden aikana seuraava opiskeluohjelma:

yhteiset aineet	valinnaiset aineet
7.lk 30 vuosiviikkotuntia	-
8.lk 24 vuosiviikkotuntia	6 vuosiviikkotuntia, joista 3 vvt T&T VAL ja 3 vvt VAL
9.lk 25 vuosiviikkotuntia	5 vuosiviikkotuntia, joista 2 vvt T&T VAL ja 3 vvt VAL

Seitsemännen luokan keväällä oppilas valitsee:

- yhden 3 vvt:n taide- & taitovalinnaisaineen (T&T VAL) valinnaisainekorista I. Tätä ainetta opiskellaan vain kahdeksannella luokalla. Näillä opinnoilla oppilas voi syventää seitsemännellä luokalla suoritettua kyseisen aineen perusoppimäärää. Jos oppilas valitsee käsityön T & T VAL -valinnaisaineeksi, tulee oppilaan myös valita, mitä materiaaleja hän käyttää produktioissaan lukuvuoden aikana. Tämä valinta määrittelee, kenelle oppilaan käsityön arviointivastuu kuuluu. Oppilaalla on T&T VAL -käsityössäkin käytössään kaikki käsityön tekniikat, menetelmät ja oppimisympäristöt, ja arviointi tehdään yhteistyössä kaikkien oppilaalle käsityötä opettavien opettajien kesken. Nämä opinnot antavat syventävää lisänäyttöä päättötavoitteiden suunnassa. Luokan keväällä tästä aineesta annetaan päättötodistukseen tuleva numero, ellei oppilas valitse yhdeksännelle luokalle edelleen kyseisen oppiaineen 2 vvt:n kokonaisuutta.
- **ja** yhden kaksivuotisen 2 vvt:n (1 vvt +1 vvt) valinnaisaineen (VAL) valinnaisainekorista II. Tätä ainetta opiskellaan 1 vvt kahdeksannella luokalla (joka toisessa jaksossa 2 vvt) ja 1 vvt yhdeksännellä luokalla (joka toisessa jaksossa 2vvt).
- **ja** yhden kaksivuotisen 4 vvt:n (2 vvt + 2vvt) valinnaisaineen (VAL) korista III. Tätä ainetta opiskellaan sekä kahdeksannella että yhdeksännellä luokalla 2 vvt joka viikko.

Poikkeukset:

- Oppilas, joka opiskelee A2-ranskaa, -saksa tai -espanjaa, ei valitse lisävalintoja korista III, sillä aiempi kielivalinta toteutuu korin III opintona.
- Oppilas, joka opiskelee musiikkiluokalla, valitsee taide- & taitoainevalinnaisen, mutta hänelle sen laajuus on 2 vvt, sillä 1 vvt käytetään musiikkiluokan opintoihin. Hän ei valitse valintoja korista II, sillä ne tunnit kuluvat musiikkiluokan opintokokonaisuuteen. Hän valitsee yhden valinnaisaineen korista III.
- Oppilas, joka on musiikkiluokalla ja opiskelee A2-ranskaa, -saksa tai -espanjaa, valitsee yhden taide-& taitoaine valinnan korista I. Hänelle sen laajuus on 2 vvt, sillä 1 vvt käytetään musiikkiluokan opintoihin. Korien II ja III opinnot täytyvät oppilaan aiemmista valinnoista (musiikki ja A2-kieli).

Kahdeksannen luokan keväällä oppilas valitsee:

- yhden 2 vvt:n taide- & taitovalinnaisaineen (T&T VAL) valinnaisainekorista IV. Tätä ainetta opiskellaan vain yhdeksännellä luokalla. Näillä opinnoilla oppilas voi syventää seitsemännellä ja/tai kahdeksannella luokalla suorittamaansa kyseisen aineen perusoppimäärää. Jos oppilas valitsee käsityön T & T VAL -valinnaisaineeksi, tulee oppilaan myös valita, mitä materiaaleja hän käyttää produktioissaan lukuvuoden aikana. Tämä valinta määrittelee, kenelle oppilaan käsityön arviointivastuu kuuluu. Oppilaalla on T&T VAL -käsityössäkin käytössään kaikki käsityön tekniikat, menetelmät ja oppimisympäristöt, ja arviointi tehdään yhteistyössä kaikkien oppilaalle käsityötä opettavien opettajien kesken. Aineen arvioinnissa oppilaan viimeisin kyseisen aineen arvosana on perustana ja yhdeksännen luokan oppiminen huomioidaan numerossa kumulatiivisella periaatteella. 9. luokan keväällä tästä aineesta annetaan päättötodistukseen tuleva numero. Oppilasryhmittelyssä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan se, kuinka laajan oppimäärän oppilas on kyseistä ainetta aiemmin opiskellut.

Oppilas valitsee myös kaksi (2) varavalintaa jokaisesta valinnaisainekorista. Varavalintoja voidaan tarvita, kun valinnaisaineryhmiä muodostetaan, sillä kaikki valinnat eivät välttämättä toteudu.

Lisäksi koulussamme on omat valinnaisainepolut erityisen tuen oppilaille ja Etelä-Pohjanmaan urheiluakatemiassa opiskeleville oppilaille.

Erityisen tuen oppilaiden tarpeeseen sovellettu työelämätaito -valinnaisaine

Erityisen tuen piirissä oleville oppilaille voidaan muotoilla yksilöllisiin tarpeisiin soveltuvia valinnaisaineita, joissa keskitytään oppilaan työelämätaitojen kehittämiseen. Näiden valinnaisaineiden opintokokonaisuuksiin voidaan sisällyttää osia peruskoulun kaikista oppiaineista sekä monimuotoista ohjattua työharjoittelua. Valinnaisaineiden laajuus ja toteutustapa määritellään oppilaan HOJKSissa, kuten myös se, minkä oppiaineen alaisista syventävistä ja soveltavista opinnoista on kyse.

Oppilas opiskelee kuitenkin vähintään 5 vvt valinnaisaineista taide- & taitoaineita (T&T VAL), joissa saavutettu osaamisen taso jää päättötodistukseen samoilla määrätymisperusteilla kuin muillakin yleisen tuen oppilaille. Yksilöllisesti suunniteltujen valinnaisaineiden laajuus voi vaihdella ½–6 vuosiviikkotuntiin. Alle 2 vuosiviikkotunnin valinnaisaine arvioidaan hyväksytty/hylätty -merkinnällä ja vähintään 2 vuosiviikkotunnin valinnaisaine arvioidaan numerolla.

Urheiluakatemiatoiminta vuoden 2016 opetussuunnitelman mukaisesti opiskelevilla

Seinäjoen kaupungin allekirjoittaman Etelä-Pohjanmaan urheiluakatemian puitesopimuksen mukaisesti urheiluakatemiaan valituilla 9. luokkien oppilaille on mahdollisuus osallistua urheiluakatemian harjoituksiin kouluaikana kerran viikossa.

Urheiluakatemiaopinnot muodostavat 9. luokan T&T VAL -kurssin. Täten urheiluakatemian opinnot kuuluvat oppilaan liikunnan opintoihin. Päättötodistukseen liikunnan arvioi liikunnanopettaja.

Valinnaisaineet erikoisluokilla

Koulussamme on kaksi erikoisluokkaa, osittain englanniksi opiskeleva luokka (Clil-luokka) ja musiikkipainotteinen luokka. Näiden ryhmien valinnaisainerakenne on seuraava:

Osittain englanninkielisen opetuksen valinnaisainerakenne

- Clil-luokan valinnaisainerakenne ei poikkea yleisopetuksen ryhmien valinnaisainerakenteesta.

Musiikkipainotteisen luokan valinnaisainerakenne

- 7. luokalla 2 perusopetuksen perustavoitteiden mukaista oppituntia. Musiikkipainotteisuus toteutuu musiikillisen ryhmäytymisen myötä.
- 8. luokalla käytetään taide- ja taitoaineiden (T&T VAL) valinnaisainekorista I musiikkiin 1 tunti, ja lisäksi käytetään valinnaisainekorista II musiikkiin 1 tunti (VAL). Tunteja on tällöin yhteensä 2 tuntia.
- 9. luokalla musiikkiin käytetään 1 tunti valinnaisainekorista II (VAL) ja 2 tuntia T&T VAL -valinnaisainekorista IV. Tällöin tunteja on yhteensä 3.

Valinnaisaineista tiedottaminen

Seinäjoen lyseon opettajainkokous vahvistaa syyslukukauden aikana seuraavan lukuvuoden valinnaisaineiden opetussuunnitelmat. Tarjottavista valinnaisaineista laaditaan valinnaisaineopas, jossa kurssit esitellään. Valinnaisaineiden opetussuunnitelmat ja valinnaisaineopas julkaistaan koulun kotisivuilla. Oppaat ja valintakortit jaetaan oppilaiden koteihin, ja kevätlukukauden alussa perheet tekevät valinnaisainevalintansa. Ryhmät muodostetaan tehtyjen valintojen perusteella. Ryhmien muodostuksessa noudatetaan Seinäjoen kaupungin yhteisiä linjauksia ryhmien minimi- ja maksimikoosta.

Valinnaisainekorit valinnaisainelomakkeessa

7. luokan valinnat

KORI I

T&T-valinnaisaine (3 vvt:n kokonaisuus)	Valinta (X)	Varavalinta (merkitse kaksi ainetta tärkeysjärjestykseen 1, 2)
--	--------------------	--

KORI II - Kaksivuotinen vapaasti valittava kahden vuosiviikkotunnin (2 vvt) valinnaisaine

valinnaisaine (joka toisessa jaksossa 2 t/vko)	Valinta (X)	Varavalinta (merkitse kaksi ainetta tärkeysjärjestykseen 1, 2)
---	--------------------	--

KORI III – Kaksivuotinen vapaasti valittava neljän vuosiviikkotunnin (4 vvt) valinnaisaine

valinnaisaine (joka jaksossa 2 t/vko)	Valinta (X)	Varavalinta (merkitse kaksi ainetta tärkeysjärjestykseen 1, 2)
--	--------------------	--

8. luokan valinnat

KORI IV

T&T-valinnaisaine (2 vvt:n kokonaisuus)	Valinta (X)	Varavalinta (merkitse kaksi ainetta tärkeysjärjestykseen 1, 2)
--	--------------------	--

Musiikkipainotteiset luokat Seinäjoen lyseossa

Musiikkipainotteisen luokan musiikin tunnit rakentuvat ryhmästä ja valinnaisaineista

Seinäjoen lyseossa musiikkipainotteisella luokalla 7 vuosiviikkotuntia yläkoulun oppimäärästä on sidottu musiikin opiskeluun.

- 7. luokalla 2 perusopetuksen perustavoitteiden mukaista oppituntia. Tällöin musiikkipainotteisuus toteutuu musiikillisen ryhmäytymisen myötä.
- 8. luokalla käytetään taide- ja taitoaineiden (T&T VAL) valinnaisainekorista I musiikkiin 1 tunti, ja lisäksi käytetään valinnaisainekorista II musiikkiin 1 tunti (VAL). Tunteja on tällöin yhteensä 2 tuntia.
- 9. luokalla musiikkiin käytetään 1 tunti valinnaisainekorista II (VAL) ja 2 tuntia T&T VAL -valinnaisainekorista IV. Tällöin tunteja on yhteensä 3.

Oppilaiden valinta musiikkipainotteiselle luokalle

Hylykallion alakoulun musiikkipainotteisessa opetuksessa olleet oppilaat saavat halutessaan jatkaa opiskelua koulumme musiikkipainotteisella luokalla. Näitä oppilaita ei erikseen testata yläkoulun alkaessa. Musiikkipainotteiselle luokalle voi päästä myös yläkoulun alkaessa. Seitsemännelle luokalle uudet oppilaat valitaan testien perusteella.

Oppilaan musiikilliset harrastukset ja musiikkiin liittyvät kurssisuoritukset huomioidaan valintatilanteessa.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteena musiikkipainotteisilla luokilla on vahvistaa oppilaiden musiikillista osaamista laulamissa ja soittamisessa. Oppilaiden solistista ja moniäänistä laulutaitoa kehitetään (kuorot, lauluyhtyeet, laulu- ja soitinyhtyeet).

Oppilaille opetetaan perustaidot bändisoittimien soittamisessa. Mahdollisuuksien mukaan opetukseen sisältyy orkesteritoimintaa.

Oppilaiden musiikillisen ilmaisun kehittymistä tuetaan tarjoamalla oppilaille tilaisuuksia esiintyä erilaisissa koulun juhlissa ja tilaisuuksissa. Mahdollisuuksien mukaan musiikkiluokkalaiset järjestävät omia konsertteja.

Oppilaiden musiikkitiedollista osaamista syvennetään tutustumalla erilaisiin musiikkiteoksiin, musiikintekijöihin, säveltäjiin ja yhtyeisiin. Näitä ovat esimerkiksi renessanssi, barokki, wieniläisklassismi ja romantiikka sekä nykymusiikki, maailman musiikki, jatsi ja populaarimusiikki. Lisäksi tutustutaan mahdollisuuksien mukaan oman paikkakunnan musiikkitarjontaan.

Oppilaita rohkaistaan improvisointiin, sovittamiseen ja omien musiikkikappaleiden luomiseen. Digitaalitekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omien sävellysten luomisessa ja musiikin tallentamisessa.

Oppilaiden teoriaosaamista vahvistetaan musiikkikappaleissa ilmenevien teoria-asioiden kautta. Oppilailla on mahdollisuus halutessaan osallistua säveltapailun ja teorian opiskeluun Etelä-Pohjanmaan musiikkiopistossa.

Opettaja voi halutessaan painottaa opetuksessaan musiikin eri osa-alueita omien vahvuuksiensa ja oppilasryhmän mukaan.

Arviointi

Seinäjoen lyseossa musiikkipainotteisen luokan oppilaat saavat päättötodistuksen arvosanan musiikkipainotteisen luokan syventävästä ja soveltavasta oppimäärästä (2 vvt VAL-kiintiöstä).

Arviointi perustuu musiikkipainotteisten luokkien opetuksen tavoitteisiin.